

สงครามโลกครั้งที่ 2

ทำไม ไทย จึง ไม่แพ้

วิธีชนะโดยกับบพบาท
ในการรักษาเอกราชของชาติไทย

ดร. อัครวิน จินตกานนท์ เขียน

สงครามโลกครั้งที่ 2

ทำไม
ไทยจึง
ไม่แพ้

คำนำ

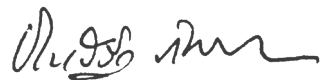
การได้เรียนรู้และเข้าใจประวัติศาสตร์ ไม่เพียงแต่ช่วยให้คนรุ่นหลังได้รับรู้เรื่องราวในอดีตเท่านั้น แต่ยังช่วยเปิดโลกทัศน์ให้กว้างไกลไปกว่าเรื่อง และยุคสมัยของตน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและ ดำเนินรอยตามในสิ่งที่ดี ขณะเดียวกันก็จดจำส่วนที่ไม่ดีไว้เป็นบทเรียนไม่ให้ทำผิดซ้ำอีก

ในปัจจุบัน แบบอย่างดีๆ สำหรับเยาวชนนั้น หายาก ทั้งค่านิยมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและ อิทธิพลของสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รายรอบตัวและเข้าถึง ได้ง่าย ทำให้บางครั้งก็เป็นการยากสำหรับเยาวชนที่จะ กลับกรองแบบอย่างที่ดี เรื่องราวของ วีรชนเสรีไทย ใน สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 นับเป็นตัวอย่างที่ดีเยี่ยมของ กลุ่มคนที่มีความรักชาติและเสียสละเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม ที่เยาวชนคนรุ่นใหม่ควรได้เรียนรู้และจดจำ

ในฐานะที่กลุ่มบริษัททีเอ็มให้ความสำคัญกับการ ดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์มาอย่าง ต่อเนื่อง หนึ่งในกิจกรรมที่เราภาคภูมิใจคือการจัดพิมพ์ หนังสือ “วิกฤตโลกร้อน เรื่องจริงหรือตื่นตูม?” “เข้าใจ CSR สร้างสรรค์ พัฒนา อย่างมีจริยธรรม” และ “Hydropower พลังน้ำกับการผลิตพลังงานไฟฟ้า” แจกจ่ายไปตามห้องสมุดโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ พร้อมทั้งกระตุ้นจิตสำนึกเยาวชนคนรุ่นใหม่ ตลอดจน ประชาชนทั่วไป ทั้งในเรื่องของการดูแลสิ่งแวดล้อมและ การมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์แก่สังคม

ในปี 2554 นี้ กลุ่มบริษัททีเอ็มจึงมีความยินดี
อย่างยิ่งที่ได้จัดพิมพ์หนังสือ “สงครามโลกครั้งที่ 2...
ทำไมไทยจึงไม่แพ้” โดยรวบรวมบทความของ
ดร. อัครวิณ จินตกานนท์ ซึ่งเป็นลูกหลานเสรีไทยโดยตรง
ด้วยการใช้ภาษาง่ายๆ และเป็นกันเอง จะช่วยให้คน
รุ่นใหม่ได้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นว่าเกิดอะไรขึ้นกับ
ประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะเหตุใด
ประเทศไทยซึ่งประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร
จึงไม่ถูกนับเป็นประเทศที่แพ้สงคราม แม้ว่าฝ่าย
สัมพันธมิตรจะเป็นผู้ชนะสงคราม วันสันติภาพไทย
(วันที่ 16 สิงหาคม) มีความสำคัญอย่างไร ซึ่งเรื่อง
เหล่านี้แทบไม่ได้รับการกล่าวถึงเลยในตำราเรียน
ประวัติศาสตร์

หนังสือเล่มนี้มุ่งหวังให้คนที่ทำความดี
ทำประโยชน์ให้ชาติบ้านเมืองอันเป็นที่รักยิ่งของเรา
ไม่ถูกกลืนเลือน และเหนือสิ่งอื่นใด บุคคลชนรุ่นหลังๆ
จะได้มีแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละ และช่วยกันทำให้
ประเทศไทยเป็น “ดินแดนที่มีความสุข และเมืองแห่ง
รอยยิ้ม” อย่างแท้จริง

(ดร. ประเสริฐ ภัทรมัย)

ประธานกรรมการ
กลุ่มบริษัททีเอ็ม

คำ นิยม

ในตอนหนึ่งของหนังสือ “X.O. GROUP เรื่องภายในขบวนเสรีไทย” นายฉันทนา (มาลัย ชูพินิจ) ได้กล่าวไว้ว่า “บุคคลอาจแตกต่างกันด้วยกำเนิดด้วยฐานะและการศึกษา แต่การเสียสละเป็นยอดแห่งคุณธรรม ที่ยกให้มนุษย์อยู่ในระดับเดียวกัน” ผมเชื่อว่าทุกท่านคงเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้นี้ และคงจะเห็นด้วยอีกว่า ในบรรดาความเสียสละทั้งปวง คงไม่มีความเสียสละใดจะยิ่งใหญ่ไปกว่าความเสียสละเพื่อมาตุภูมิ วีรกรรมของบรรดาเสรีไทยทั้งในและต่างประเทศ ที่ปฏิบัติการกิจเสี่ยงอันตรายโดยไม่คิดถึงชีวิต เพื่อปกป้องเอกราชของชาติ จึงนับเป็นตัวอย่างของยอดแห่งคุณธรรมที่ควรได้รับการยกย่องและประพุดติปฏิบัติตามโดยแท้

ด้วยปฏิบัติการอันหาญกล้าของเหล่าเสรีไทยนี้เอง ประเทศไทยจึงสามารถประกาศสันติภาพได้แทบจะทันทีที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง วันสันติภาพไทย 16 สิงหาคม และวีรกรรมของเสรีไทย จึงเป็นสิ่งที่พวกเราคนไทยควรจดจำและปลูกฝังลูกหลานให้เอาเป็นเยี่ยงอย่าง

หนังสือ “สงครามโลกครั้งที่ 2...ทำไมไทยจึงไม่แพ้” นำเสนอเรื่องราวความเป็นมาของสงครามโลกครั้งที่ 2 เสรีไทยและวันสันติภาพไทย รวมไปถึงการปฏิบัติการกิจและชีวิตส่วนตัวของเสรีไทยบางท่าน โดยผู้เขียนซึ่งเป็นทายาทเสรีไทยสายสหรัฐอเมริกาและ

ยังมีความผูกพันกับเสรีไทยหลายท่าน ผู้อ่านจะได้เห็นภาพในอีกแง่มุมหนึ่งของวีรชนเสรีไทย ได้เข้าใจถึงความยากลำบากทั้งในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติการลับในช่วงเวลาแห่งสงคราม แต่ทุกคนก็พร้อมต่อสู้ฟันฝ่าโดยมีความรักชาติรักแผ่นดินเกิดเป็นที่ตั้ง หนังสือเล่มนี้ยังทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของวันสันติภาพไทย ซึ่งน้อยคนจะรู้จัก

ในฐานะทายาทเสรีไทยเช่นเดียวกับผู้เขียนและในนามของมูลนิธิปรีดี พนมยงค์ ขอขอบคุณและชื่นชม ดร. อัสวิน จินตกานนท์ ที่เสียสละเวลานำเรื่องราวอันทรงคุณค่าเหล่านี้มาถ่ายทอดให้คนไทยรุ่นใหม่ได้รับรู้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะมีส่วนช่วยปลุกสำนึกรักชาติ และทำให้คนไทยในยุคสมัยนี้รู้จักการเสียสละเพื่อบ้านเมืองมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่จะทำให้ประเทศไทยของเรามีความมั่นคงอย่างยั่งยืนเท่านั้น แต่ยังจะเป็นการยกระดับคนไทยยุคใหม่ให้มีความเป็นมนุษย์เสมอเท่าเทียมกันดังคำกล่าวของนายจันทนาด้วย

(ดร. วรกรณ์ สามโกเศศ)

ประธานกรรมการบริหาร

มูลนิธิปรีดี พนมยงค์

คำ นิยม

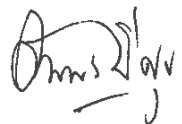
เมื่อญี่ปุ่นยกพลบุกประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น ดิฉันกำลังศึกษาอยู่ที่สหรัฐอเมริกา พวกเราบรรดานักเรียนไทยที่สหรัฐฯ ต่างก็ตกใจกับข่าวนี้ จึงคิดปรึกษากันว่าจะทำอะไรเพื่อให้สามารถรักษาเอกราชและอธิปไตยของไทยไว้ได้ หลังจากนั้นท่านอัครราชทูตและข้าราชการสถานทูตไทยในกรุงวอชิงตันได้ให้โอกาสพวกเรามาร่วมกันตัดสินใจ ซึ่งพวกเราตัดสินใจว่าจะทำการต่อสู้กับญี่ปุ่นทุกวิถีทาง รวมทั้งให้การสนับสนุนแก่สหรัฐฯ และฝ่ายสัมพันธมิตร ทุกคนต่างมุ่งปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัดและความสามารถของตนอย่างเต็มที่ พวกเราได้ตกลงกันและให้คำมั่นสัญญากันที่จะไม่มุ่งหวังหาความดีความชอบหรือหาประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้นจากการทำงานเป็นเสรีไทยของเรา คำมั่นสัญญานี้จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้พวกเราไม่ได้เขียนเล่าเรื่องเสรีไทย จนมีคนมาทักว่าประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเสรีไทยอาจหายไป และบทบาทของประเทศไทยในสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็จะไม่มีคนบันทึกไว้

ไม่ว่าจะนึกย้อนกลับไปถึงเหตุการณ์ตอนนั้นเมื่อใด ดิฉันก็ยังดีใจและภูมิใจอยู่เสมอที่ได้มีส่วนร่วมในขบวนการ “เสรีไทย” ในการปฏิบัติการกิจเพื่อประเทศชาติอันเป็นที่รัก เหตุการณ์ในครั้งนั้นได้ทำให้ชีวิตดิฉันเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ดิฉันเข้าใจและเห็นคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

และในวันนี้ ดิฉันยังรู้สึกยินดีที่ทายาทเสรีไทยซึ่งดิฉันและคุณบุญเยี่ยมเคยเลี้ยงมาและมีความรัก

ผูกพันเหมือนลูกหลานแท้ๆ อย่าง ดร. อัครินทร์ จินตกานนท์ ได้เห็นความสำคัญของปฏิบัติการเสรีไทยในครั้งนั้น โดยเขียนและจัดทำหนังสือเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยเกี่ยวกับเสรีไทยทั้งจากที่เธอได้ประสบมาและจากการบอกเล่าของบิดามารดา รวมทั้งเสรีไทยคนอื่นๆ ให้คนทั่วไปและเยาวชนรุ่นหลังได้รู้จักและเรียนรู้

ทุกวันนี้ เราไม่ได้ทำสงครามกับประเทศอื่นใด เราไม่ต้องสู้รบกับใครเพื่อปกป้องเอกราชของประเทศ ความสละสลวยต่างๆ ในการดำเนินชีวิตเป็นสิ่งที่ทำให้เราพึงพอใจ เมื่อยิ่งสบาย ยิ่งพอใจ บางครั้งเราก็ยิ่งจดจ่อให้ความสนใจกับตัวเองมากขึ้น จนอาจลืมนึกถึงผู้อื่นและส่วนรวม หนังสือ “สงครามโลกครั้งที่ 2...ทำไมไทยจึงไม่แพ้” เล่มนี้ เป็นเสมือนกระจกเงาบานเล็กๆ ที่สะท้อนเรื่องราวในอดีต ให้คนในปัจจุบัน ได้เห็นว่าความรักชาติและความเสียสละที่แท้จริงเป็นเช่นไร และได้ถูกคิดว่าตนทำหรือเสียสละสิ่งใดเพื่อส่วนรวมบ้างหรือไม่ หวังว่าทุกท่านที่ได้อ่านจะได้รับอรรถประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ตามความตั้งใจของผู้เขียน และช่วยกันสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้กับสังคมและประเทศชาติ วันหนึ่งข้างหน้าคนรุ่นหลังจะได้ภาคภูมิใจในตัวพวกเรา เหมือนกับที่เราภาคภูมิใจในความเสียสละของบรรพชนเช่นเสรีไทย

(คุณหญิงอัมพร มีสุข)

คำ ปรารภ

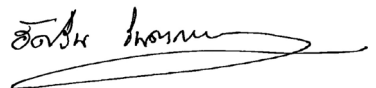
คำถามหนึ่งที่มีักพบในการสัมภาษณ์ผู้สมัคร
เข้าทำงาน คือ “ท่านเคยมีบทบาทในการทำงานให้
ส่วนรวมหรือไม่” ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะคนที่เคยทำงานให้
ส่วนรวมหรือเสียสละให้แก่สังคม มักมองหาโอกาสที่จะ
ทำประโยชน์ให้กับสังคมอยู่เสมอ ในทางตรงกันข้าม
ผู้ที่ไม่เคยทำอะไรให้สังคมมักมองหาโอกาสที่จะเลือก
ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับตัวเอง

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 มีคนจำนวน
หนึ่งได้เล็งเห็นว่าวิถีทางที่รัฐบาลในขณะนั้นเลือกไม่น่า
จะถูกต้องและอาจนำพาความเสียหายใหญ่หลวงมาสู่
ประเทศไทยได้ คนเหล่านี้จึงรวมตัวกันเพื่อหาทางที่จะ
ช่วยให้ประเทศไทยได้รับผลเสียน้อยที่สุด คนกลุ่มนี้
ที่เรารู้จักกันในนาม “เสรีไทย” ไม่เคยคิดถึงอันตราย
ที่อาจเกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่เคยหวังความดีความชอบ
และไม่เคยนำวีรกรรมของตนไปโอ้อวดกับใคร เพราะ
คนกลุ่มนี้ประเทศไทยจึงไม่ได้รับการปฏิบัติเช่นประเทศ
ที่แพ้สงครามทั้งหลาย ไม่เคยถูกยึดครองโดยประเทศ
ที่ชนะสงคราม ทั้งๆ ที่ประเทศไทยร่วมเป็นพันธมิตรกับ
ประเทศญี่ปุ่น ประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกา และ
สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ และญี่ปุ่นก็เป็นฝ่ายแพ้
สงครามในที่สุด

ผมรู้สึกอบอุ่นมากที่เกิดมาท่ามกลางเสรีไทย
ในสหรัฐอเมริกา ความสนิทสนมระหว่างข้าราชการ
สถานทูตกับนักเรียนในสหรัฐอเมริกาในขณะนั้นทำให้
ครอบครัวผมมีญาติเพิ่มขึ้นมาไม่น้อย มีคนที่ผมเรียก
คุณพี่ คุณอา คุณน้า คุณลุง คุณป้า มากมาย แม้จะ

กลับมาประเทศไทยแล้วก็ยังไปมาหาสู่กันอย่างใกล้ชิด
นักเรียนที่มาอยู่ที่บ้านคุณพ่อคุณแม่ (คุณอนันต์และ
คุณชูป จินตกานนท์) กลายเป็นพี่เลี้ยง (babysitter)
ดูแลมเวลาที่คุณพ่อคุณแม่ต้องออกไปร่วมงานกับ
นักการทูตจากชาติต่างๆ เช่น ศาสตราจารย์คุณหญิง
จินตนา ยศสุนทร คุณหญิงอัมพร มีสุข นาวาเอกเจริญ
เจริญรัชต์ภาคย์ คุณพิสุทธิ์ สุทัศน์ ณ ออยุธยา
คุณอนันท์ ณ ป้อมเพชร์ คุณจรรยา ดิษยพันธ์ ขอโทษ
นะครับที่ผมได้รีดพี่เลี้ยงทุกคนตามประเพณี ท่าน
เหล่านี้และคุณพ่อคุณแม่ของผมได้ให้ความรักความ
อบอุ่นแก่ผมและสอนให้ผมเป็นคนดี มีความเห็นใจคนที่
ลำบาก แม้ว่าทุกท่านจะมีภารกิจที่มากมายตลอดเวลา

หนังสือเล่มนี้สำเร็จได้เพราะการสนับสนุนจาก
ดร. ประเสริฐ ภัทรมัย คุณประพัทธ์ เปรมมณี และการ
ให้กำลังใจจากภรรยาผม ดร. กลิ่นแก้ว (ปริพนธ์พจน์
พิสุทธิ์) จินตกานนท์ และลูกๆ รวมทั้งแรงบันดาลใจ
จากศาสตราจารย์คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร และอีก
หลายท่าน รวมถึงทีมงานที่ช่วยเตรียมเอกสาร ซึ่งผม
ไม่สามารถเอ่ยนามได้ทุกคน หวังว่าหนังสือเล่มนี้
จะทำให้คนไทยและเยาวชนรุ่นหลังได้รู้จักบทบาทของ
เสรีไทย ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเสียสละเพื่อ
ส่วนรวมและประเทศชาติ พร้อมทั้งยึดถือเป็นแบบอย่าง
ในการดำเนินชีวิตต่อไป

(ดร. อัศวิน จินตกานนท์)

สารบัญ

	หน้า
เพลิงสงครามลูกช่วง.....	12
• เปิดฉากสงคราม.....	17
• ไฟสงครามลามถึงไทย.....	20
• ผู้แพ้สงคราม.....	24
สันติภาพหลังสงคราม...ไทยมิใช่ผู้แพ้.....	30
• กำเนิดเสรีไทย.....	35
• วันสันติภาพไทย.....	38
วีรชนเสรีไทย...ผู้ปิดทองหลังองค์พระปฐมมา.....	50
• วีรบุรุษเสรีไทย.....	56
» ใครคือเสรีไทย.....	58
» รหัสลับของเสรีไทย.....	60
» เสรีไทยในสหราชอาณาจักร.....	62
» เสรีไทยในสหรัฐอเมริกา.....	64

	หน้า
• วีรสตรีเสรีไทย.....	74
» วีรสตรีเสรีไทยสายประเทศไทย.....	76
» วีรสตรีเสรีไทยสายอังกฤษ.....	85
» วีรสตรีเสรีไทยสายสหรัฐอเมริกา.....	88
• บทเรียนจากประวัติศาสตร์.....	102

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ดินแดนที่ญี่ปุ่นและเยอรมันยึดครองหรือเป็นพันธมิตรด้วย ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2.....	104
---	-----

ภาคผนวก ข

รายพระนามและรายนามเสรีไทย (บางส่วน).....	106
--	-----

ประวัติผู้เขียน.....	108
----------------------	-----

เพลิง
สงคราม
ลุกชว

เพลิง สงครามลูกช่ว

เรือ Majesty of the Seas

เมื่อปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 ผมได้มีโอกาสขึ้นเรือสำราญชื่อ Majesty of the Seas ขนาด 75,000 ตัน (Titanic มีขนาด 45,000 ตัน) ตั้งแต่วางก้าวขึ้นเรือลำนี้ ผมได้รับการบริการอย่างดีเลิศและมีความสุขสบายอย่างยิ่ง มีอาหารรับประทานวันละ 6-7 มื้อหรือมากกว่า (ห้องอาหาร 4 ห้องผลัดกันเปิดให้บริการตลอดเวลา) ล้วนแต่เป็นอาหารระดับโรงแรมในแต่ละคืนมีการแสดง มีรายการร้องเพลงโดยดาราโทรทัศน์ นอกจากนี้ บนเรือยังมีพื้นที่และอุปกรณ์สำหรับออกกำลังกายทุกประเภท นับตั้งแต่สระว่ายน้ำ ลู่วิ่งรอบเรือ โรงยิม ไปจนถึงหน้าผาจำลองให้ปีน เรือแวะตามเกาะต่างๆ ให้ลงเที่ยวชมทัศนียภาพและจับจ่ายสินค้าราคาแพงๆ (ถ้ามีเงินซื้อ) ความสบายเช่นนี้ อาจทำให้เราลืมความยากลำบากของการเดินทางในสมัยก่อน เช่น การเดินทางด้วยเกวียนในป่าที่มีแต่ทางเกวียน ยิ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2482 และ พ.ศ. 2488 นั้น หากความสุขสบายในการเดินทางไม่ได้เลย

ถ้าท่านได้อ่านบันทึกของเสรีไทยหลายๆ ท่าน คงจะทราบว่าในช่วงเวลาดังกล่าวเสรีไทยจำนวนหนึ่งต้องนั่งเรือรอนแรมข้ามมหาสมุทร บิดา มารดาของผมและลูกๆ 4 คน ซึ่งรวมผมด้วย ก็ต้องนั่งเรือกลับจากอเมริกามากรุงเทพฯ โดยไปลงที่ศรีราชา เป็นเรือที่ไม่มีความบันเทิงอะไรเลย มีแต่ตัวเรือขนาด 8,000 ตัน สินค้าบรรทุก และเครื่องยนต์เก่าๆ ที่เหม็นน้ำมัน ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ ไม่มีการแวะชมทัศนียภาพ ถ้าใครเมาเรือก็ต้องทนเอาเป็นเวลาแรมเดือนก่อนจะถึงที่หมาย (เรือเล็กล่องมหาสมุทรจะโคลงมากเป็นธรรมดา) กว่าที่จะถึงปลายทางน้ำหนักรีดไปหลายกิโลกรัม เสรีไทยบางคนต้องเดินทางโดยเรือดำน้ำ และต้องคอยหลบเรือรบและเครื่องบินของศัตรูตลอดเวลา คนที่ขึ้นเครื่องบินก็จะเป็นเครื่องบินทหารที่เราเรียกว่าเครื่องบินดาโคต้า (DC3) ที่ใช้เพื่อไปโคตรัมพูชาไปลงในแนวรบต่างๆ เมื่อถึงจุดหมายแล้ว บางคนเสียชีวิตเพราะถูกคนไทยด้วยกันปล้นหัวชิงทองและเงินที่นำมาใช้

เครื่องบิน DC3

ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ก็มีแม้รอดชีวิตมาได้ก็ยังคงคอยหลบหนีทหารญี่ปุ่นที่คอยจ้องสังหารอยู่เช่นกัน ต้องขอเรียนท่านผู้อ่านว่า ความขัดแย้งและสงครามเป็นเรื่องที่

ไม่จามและไม่สบอารมณ์ที่ควรจะมาเขียน
บรรยายให้ละเอียดลึกซึ้ง จึงจะขอสรุปสั้นๆ ให้
เพียงทราบถึงสาเหตุที่เกิดความขัดแย้งที่เป็นชนวนเหตุ
ให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 และความเสียหายที่เกิดขึ้น
แก่ทั้งสองฝ่าย ฝ่ายชนะก็เสียหาย ฝ่ายแพ้ก็เสียหาย
และเจ็บปวด ที่ผมขอเล่าประวัติศาสตร์ตอนนี้เพื่อให้
คนไทยและนักเรียนไทยส่วนใหญ่ที่ไม่ทราบเรื่องนี้
ได้เข้าใจและทราบถึงความเป็นมา (เพราะในตำราเรียน
ของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงประเด็นสงครามโลก
ครั้งที่ 2 และเสรีไทยน้อยมาก เนื่องจากความขัดแย้ง
และเหตุผลทางการเมือง)

สงครามโลกครั้งที่ 1

เปิดฉากสงคราม

ระหว่างปี พ.ศ. 2457 ถึง พ.ศ. 2462 โลกต้องเผชิญกับสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งมีทหารทั้ง 2 ฝ่ายเสียชีวิตในสนามรบถึง 9 ล้านคน มีพลเรือนล้มตายจากความอดอยาก การถูกฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ถูกระเบิดที่แต่ละฝ่ายทิ้งกันอีกไม่ต่ำกว่า 9 ล้านคน¹ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลงได้มีการลงนามในสนธิสัญญาแวร์ซาย (Treaty of Versailles) เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2462 สนธิสัญญานี้เป็นสัญญาสันติภาพการยุติสถานะสงครามระหว่างฝ่ายสัมพันธมิตรและจักรวรรดิเยอรมัน แต่ทำให้ฝ่ายที่แพ้สงครามต้องเสียผลประโยชน์และเสียเปรียบฝ่ายชนะอย่างมาก ประเทศเยอรมันจึงมีความไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง

เงื่อนไขของสนธิสัญญาแวร์ซายพอสรุปได้ดังนี้

1. ให้เยอรมันยอมรับว่าเป็นผู้ก่อให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่ผู้เดียว
2. ให้เยอรมันชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามถึง 6,600 ล้านปอนด์ (ประมาณ 10,756.22 ล้านเหรียญสหรัฐ ใน พ.ศ. 2462)
3. เยอรมันถูกปลดอาวุธอย่างสิ้นเชิง โดยได้รับอนุญาตให้มีกองทัพบกเล็กๆ ให้ทหารเรือมีเรือได้เพียง 6 ลำ ไม่ให้มีเรือดำน้ำ รถถัง และกองทัพอากาศ
4. ดินแดนเยอรมันถูกยึดครองโดยทหารสัมพันธมิตร ซึ่งกดขี่ข่มเหงชาวเยอรมัน
5. ห้ามเยอรมันมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศออสเตรีย ซึ่งก่อนสงครามเป็นประเทศที่มีความใกล้ชิดกับเยอรมันอย่างมาก

ฮิตเลอร์ และ มุสโสลินี

อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) ไม่พอใจสนธิสัญญานี้อย่างยิ่งเพราะเห็นว่าไม่ยุติธรรมต่อเยอรมัน ทันทียี่ฮิตเลอร์ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี (Chancellor) ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2476 เขาได้เริ่มเสริมกำลังกองทัพเยอรมัน จัดตั้งกองทัพอากาศ เสริมกำลังกองทัพบกด้วยเรือขนาดใหญ่

สร้างเรือดำน้ำ และสะสมอาวุธหนักอย่างลับๆ เขาพยายามปลุกฝังแนวคิดชาตินิยมและความรักชาติอย่างรุนแรง แม้ว่าอังกฤษและฝรั่งเศสจะทราบถึงพฤติกรรมของฮิตเลอร์ในขณะนั้น แต่ทั้งสองประเทศต้องการใช้ความแข็งแกร่งของเยอรมันเป็นเครื่องมือในการสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ที่เริ่มขยายตัวจากรัสเซีย ใน พ.ศ. 2477 ต่อมาไม่นานเยอรมันก็ลงนามในสัญญาความร่วมมือกับมุสโสลินี (Benito Mussolini) ผู้นำประเทศอิตาลี และจักรพรรดิฮิโรฮิโตะ (Emperor Hirohito) แห่งประเทศญี่ปุ่น

ในปี พ.ศ. 2468 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก การค้าระหว่างประเทศชะลอตัว การเงินฝืดเคือง คนงานทุกประเทศตกงานมากมาย ประชาชนในประเทศต่างๆ จำนวนมากตกอยู่ในความยากจนข้นแค้น จนเริ่มสิ้นศรัทธาในการบริหารประเทศของรัฐบาลของตนและหันไปให้ความศรัทธากับฝ่ายทหารและความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ในขณะที่ฮิตเลอร์ก็พยายามสร้างลัทธิชาตินิยม ให้คนเยอรมันเกิดความรักชาติแบบสุดขั้ว

สงครามโลกครั้งที่ 2 ปะทุขึ้นในเดือน
กันยายน พ.ศ. 2482 เมื่อฝรั่งเศสและอังกฤษ
ประกาศสงครามกับเยอรมันหลังจากที่นาซีเยอรมันบุก
ประเทศโปแลนด์

ในสงครามครั้งนี้ นาซีเยอรมัน (นำโดยฮิตเลอร์)
อิตาลี (นำโดยมุสโสลินี) และญี่ปุ่น (นำโดยจักรพรรดิ
ฮิโรฮิโตะ) ได้ผนึกกำลังกันเป็นพันธมิตรทางการทหาร

เรียกว่าฝ่ายอักษะ (Axis Powers)
ทำการต่อสู้กับฝ่ายสัมพันธมิตร (Allies)
ในช่วงแรกของสงครามโลกครั้งที่ 2
ฝ่ายอักษะสามารถยึดครองพื้นที่เกือบ
ทั้งยุโรปและเอเชีย และมีทีท่าว่าอาจ
ชนะสงครามด้วย

กองทัพเยอรมันบุกโปแลนด์

สรุปชนวนเหตุให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2

สงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้นด้วยสาเหตุหลายประการด้วยกัน พอสรุปได้ดังนี้

1. นาซีเยอรมันนำโดยฮิตเลอร์ไม่พอใจในสนธิสัญญาแวร์ซายที่ฝ่าย
ชนะสงครามโลกครั้งที่ 1 บังคับให้เยอรมันลงนามในฐานะผู้แพ้สงคราม
2. ความไม่พอใจผลของการตกลงและข้อสรุปจากสงครามโลกครั้งที่ 1
3. ความตึงเครียดของประชาชนหลาย ๆ ประเทศอันเนื่องมาจากการ
ปลุกปั่นลัทธิชาตินิยมของรัฐบาล
4. ผลกระทบจากเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกตั้งแต่ พ.ศ. 2474 เป็นต้นมา
5. เยอรมันบุกและรุกรานประเทศโปแลนด์ใน พ.ศ. 2482 โดยการตัดสินใจ
ของฮิตเลอร์ ผู้นำนาซี
6. กองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่นบุกแมนจูเรียในประเทศจีนใน พ.ศ. 2480

ไฟสงครามลามถึงไทย

ท่านที่เคยชมภาพยนตร์เรื่อง Pearl Harbor และ Tora! Tora! Tora! รวมทั้งภาพยนตร์เกี่ยวกับ สงครามโลกภาคมหาสมุทรแปซิฟิก คงจำกันได้ว่าเมื่อ วันอาทิตย์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2484 กองทัพเรือญี่ปุ่น ซึ่งประกอบด้วยเรือประจัญบาน เรือบรรทุกเครื่องบิน เครื่องบิน เรือพิฆาต เรือดำน้ำและเรืออื่นๆ อีกมากมาย ได้เข้าโจมตีฐานทัพเรือเพิร์ลฮาร์เบอร์ ในมลรัฐฮาวายโดยสหรัฐอเมริกาไม่ทันรู้ตัวและแทบจะ ไม่ได้โต้ตอบ ทำให้ได้รับชัยชนะอย่างง่ายดาย สามารถ จมเรือสหรัฐฯ ในอ่าวเพิร์ล ฮาร์เบอร์ได้เกือบหมด² การโจมตีของญี่ปุ่นครั้งนี้นับว่าเป็นการดำเนิน กลยุทธ์ที่ผิดพลาดเพราะทำให้สหรัฐฯ ประกาศสงครามกับญี่ปุ่น และตัดสินใจเข้าร่วม สงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร ต่อมาวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เยอรมันและอิตาลีก็ประกาศ สงครามกับสหรัฐฯ และสหรัฐฯ ประกาศสงครามตอบ

ส่วนในภูมิภาคเอเชีย สงครามมหาเอเชียบูรพา หรือสงครามโลกครั้งที่ 2 ทางด้านเอเชีย อุบัติขึ้นในเช้าตรู่ของวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เมื่อกองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่นยกพล ขึ้นบกในประเทศไทยทั้งทางด้านชายฝั่งทะเล ได้แก่ บางปู ประจวบคีรีขันธ์ สงขลา ปัตตานี นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และมาทางชายแดนด้านอินโดจีน ทหาร และตำรวจรวมทั้งยุวชนทหาร ลูกเสือไทยร่วมกันต่อสู้ อย่างกล้าหาญจนเสียชีวิตหลายราย แต่ก็ไม่อาจทัดทานได้

เพราะทหารญี่ปุ่นมีกำลังมากกว่า และมีอาวุธที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ในวันเดียวกันนั่นเอง ได้มีคำสั่งจากรัฐบาลไทยภายใต้การนำของจอมพล ป.พิบูลสงครามให้ยุติการสู้รบกับญี่ปุ่น และยอมให้กองทัพญี่ปุ่นเดินทางผ่านประเทศไทย ต่อมาในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2484 รัฐบาลได้ลงนามในสัญญาเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นโดยยอมให้กองทัพญี่ปุ่นใช้ประเทศไทยเป็นฐานบุกประเทศมลายู เวียดนาม และพม่า และในที่สุดประเทศไทยก็ประกาศสงครามกับสหรัฐฯ และสหราชอาณาจักรในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485³ พร้อมทั้งประกาศเป็นฝ่ายเดียวกับญี่ปุ่นในการทำสงครามกับสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย โดยที่สหราชอาณาจักรประกาศสงครามกับไทยตอบโต้ทันที แต่สหรัฐอเมริกาใช้วิธียับยั้งยังไม่ตอบโต้ และไม่ได้รับสาส์นประกาศสงครามจากประเทศไทยอย่างเป็นทางการ เพราะสถานอัครราชทูตไม่ได้นำคำประกาศสงครามส่งไปให้กระทรวงการต่างประเทศ อย่างไรก็ตามกฎหมายระหว่างประเทศถือว่า เกิดสถานะสงครามเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประกาศสงครามต่ออีกฝ่ายหนึ่งแล้ว

การต่อสู้ทั้งในยุโรปและเอเชียรุนแรงขึ้น ทหารทั้งฝ่ายสัมพันธมิตรและฝ่ายอักษะล้มตายเป็นจำนวนมาก ระหว่างที่สงครามทวีความรุนแรง ประธานาธิบดีแฟรงคลิน ดีลาโน รูสเวลต์ (Franklin Delano Roosevelt) มีคำสั่งให้นักวิทยาศาสตร์ในสหรัฐฯ

เครื่องบินทิ้งระเบิด
ในสงครามโลกครั้งที่ 2

พัฒนาระเบิดปรมาณูภายใต้โครงการลับที่ชื่อว่า “The Manhattan Project” ขณะที่เยอรมันโดย ฮิตเลอร์ ก็เร่งพัฒนาระเบิดปรมาณูเช่นเดียวกัน⁴ ในที่สุดการพัฒนาระเบิดปรมาณูโดยสหรัฐฯ สำเร็จลงก่อน ในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2488 นายพล มุสสโสลินี ถูกจับและประหารชีวิตโดยกองกำลังของอิตาลีที่ไม่เห็นด้วยกับมุสสโสลินี และสองวันต่อมา ฮิตเลอร์ก็ฆ่าตัวตายพร้อมกับนางอีวา บราวน์ ภรรยา (ไม่เป็นทางการ) เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกประหารชีวิตหากถูกฝ่ายสัมพันธมิตรจับตัวได้ ในวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2488 กองทัพเยอรมันก็ประกาศยอมแพ้สงคราม

เมื่ออิตาลีและเยอรมันยอมจำนน ญี่ปุ่นไม่สามารถต่อสู้กับฝ่ายสัมพันธมิตรแต่ผู้เดียว ฝ่ายสัมพันธมิตรแน่ใจว่าจะต้องชนะสงครามอย่างแน่นอน แต่ญี่ปุ่นยังไม่ยอมประกาศยอมแพ้ สหรัฐฯ จึงจะใช้อาวุธสงครามร้ายแรงกับญี่ปุ่น เพื่อบีบให้ญี่ปุ่นยอมแพ้แต่ไม่เป็นผล สหรัฐฯ จึงใช้ระเบิดปรมาณูเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์โลก

หลังจากสหรัฐฯ ทิ้งระเบิดปรมาณูที่เมืองฮิโรชิมา เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2488 และที่เมืองนางาซากิ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2488 ในที่สุดจักรวรรดิญี่ปุ่นก็ประกาศยอมจำนนโดยไม่มีเงื่อนไข ในวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2488 เป็นอันสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ฝ่ายแพ้สงคราม (ญี่ปุ่น เยอรมัน อิตาลี และพันธมิตร) ถูกฝ่ายชนะสงครามเข้ายึดครองประเทศ

ตารางที่ 1

ประเทศที่อยู่ในฝ่ายสัมพันธมิตร ประเทศที่อยู่ฝ่ายอักษะ และ
ประเทศที่ประชาชนตั้งขบวนการกู้ชาติ ในสงครามโลกครั้งที่ 2

ประเทศที่อยู่ในฝ่ายสัมพันธมิตร	ประเทศที่อยู่ฝ่ายอักษะ	ประเทศที่มีขบวนการกู้ชาติ
กรีซ แคนาดา เชโกสโลวาเกีย นอร์เวย์ นิวซีแลนด์ เนเธอร์แลนด์ บราซิล บัลแกเรีย เบลเยียม โปแลนด์ ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ ฟิลิปปินส์ เม็กซิโก ยูโกสลาเวีย โรมาเนีย สหภาพโซเวียต สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐจีน ออสเตรเลีย อิตาลี อินเดีย อียิปต์ เอธิโอเปีย แอฟริกาใต้	โครเอเชีย จักรวรรดิญี่ปุ่น ไทย บัลแกเรีย แมนจูเรีย (นาซี) เยอรมัน โรมาเนีย สโลวาเกีย สาธารณรัฐสังคมนิยม อิตาลี อียิปต์ ฮังการี	กรีซ กลุ่มชาวยิว เกาหลี ดินแดนเชค เดนมาร์ก ไทย นอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ ประเทศแถบทะเลบอลติก โปแลนด์ ฝรั่งเศส ยูโกสลาเวีย ยูเครน เยอรมนี เวียดนาม สโลวาเกีย สหภาพโซเวียต ออสเตรีย อิตาลี

ผู้แพ้สงคราม

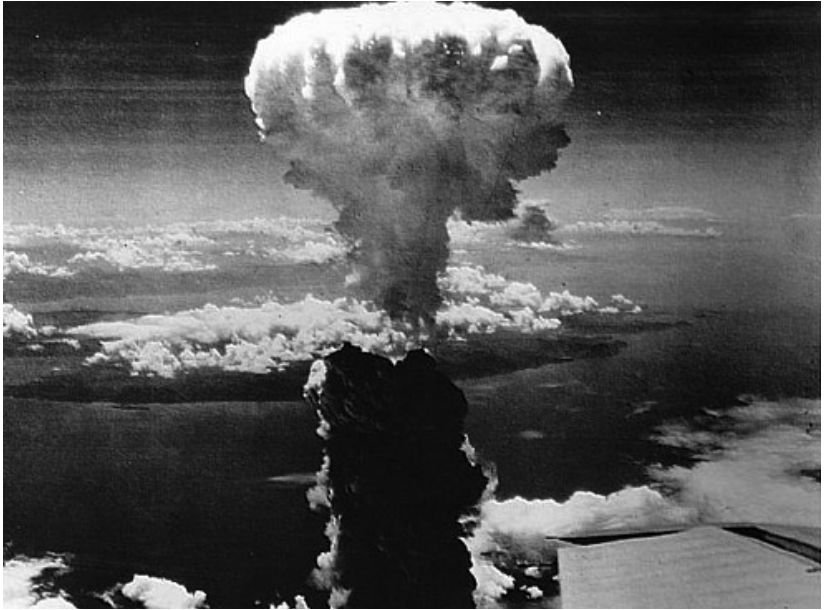
นักวิชาการนานาชาติประเมินว่า ผลจากสงครามโลกครั้งที่ 2 มีทหารและพลเรือนเสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 60 ล้านคน⁵ มีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิว และได้มีการยกดินแดนในแอฟริกาให้กับชาวยิวโดยสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นฝ่ายชนะสงคราม (ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในปาเลสไตน์ระหว่างยิวประเทศอิสราเอลและประเทศอาหรับมาจนทุกวันนี้)

ในด้านสังคมและมนุษยธรรม (“ธรรมที่ทำให้คนเป็นมนุษย์สมบูรณ์” คือเป็นมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ) มีรายงานว่ามีผู้หญิงถูกข่มขืนและกระทำทารุณกรรมต่างๆ ไม่น้อยกว่า 2 ล้านคน⁶

ในด้านความเสียหาย มีการประเมินกันว่าค่าเสียหายในสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้ รวมกันทั้งสิ้นประมาณ 2.88 แสนล้านเหรียญสหรัฐ (มูลค่าเงินเหรียญสหรัฐ เมื่อ พ.ศ. 2483)⁷

ความเสียหายจากสงครามโลกครั้งที่ 2

กลุ่มควันรูปดอกเห็ด
พวยพุ่งเหนือเมือง
ฮิโรชิมาหลังถูกถล่ม
ด้วยระเบิดปรมาณู

ผลกระทบต่อญี่ปุ่นและเยอรมันเนื่องจาก
สงครามโลกครั้งที่ 2

เหตุผลที่เลือกสองประเทศนี้เพราะประเทศทั้งสอง
เป็นจุดสนใจของคนทั่วไป

1. ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจาก
สงครามโลกครั้งที่ 2 มากที่สุดประเทศหนึ่ง เนื่องจาก
เป็นประเทศเดียวในโลกที่ถูกระเบิดปรมาณู
ถล่มที่เมืองฮิโรชิมาและเมืองนางาซากิ มีผู้เสียชีวิตที่เมืองฮิโรชิมาประมาณ 90,000-166,000 คน และ
ที่เมืองนางาซากิ 60,000- 80,000 คน⁸

การยึดครองประเทศญี่ปุ่น

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศญี่ปุ่นถูกยึดครองโดยกำลังทหารสัมพันธมิตรนำโดยทหารสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อินเดีย นิวซีแลนด์ และอังกฤษ เป็นเวลา 7 ปี จาก พ.ศ. 2488 ถึง พ.ศ. 2495

ผลจากความพ่ายแพ้และถูกยึดครอง

- กองทัพทั้งหมดของญี่ปุ่นถูกยุบ ทำให้ญี่ปุ่นไม่มีกองทัพของตนเอง
- ผู้นำญี่ปุ่นถูกประณามว่าเป็นอาชญากรสงคราม
- ญี่ปุ่นต้องจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามเป็นจำนวนมาก
- ประเทศญี่ปุ่นหมดความเป็นเอกราชต้องถูกควบคุมโดยผู้ชนะสงคราม
- ประชาชนญี่ปุ่นถูกกดขี่ข่มเหงโดยฝ่ายชนะสงคราม แม้ชาวญี่ปุ่นในสหรัฐอเมริกาที่โอนสัญชาติเป็นอเมริกันก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นไส้ศึกและถูกนำตัวเข้าค่ายกักกัน

2. ประเทศเยอรมัน

หลังจากมีชัยในสงครามโลกครั้งที่ 2 ฝ่ายสัมพันธมิตร ประกอบด้วยสหรัฐอเมริกา สหภาพรัสเซีย อังกฤษ และฝรั่งเศส ก็ได้เข้ายึดครองดินแดนของนาซีเยอรมันระหว่าง พ.ศ. 2488 ถึง พ.ศ. 2533

ผลจากความพ่ายแพ้และถูกยึดครอง

- ผู้นำเยอรมันถูกประณามว่าเป็นอาชญากรสงคราม
- กรุงเบอร์ลินถูกแบ่งดินแดนเป็นสองส่วนโดยมีกำแพงเบอร์ลินสร้างขวางกั้นไว้ ญาติพี่น้องและมิตรสหายถูกห้ามไม่ให้ไปมาหาสู่กันจน พ.ศ. 2532 ยิ่งความเจ็บปวดมาให้ชาวเยอรมันเป็นอันมาก
- ชาวเยอรมันต้องอดสูกับการต้องเป็นเมืองขึ้นของชนชาติอื่น

การยึดครองเยอรมันโดยฝ่ายสัมพันธมิตร

ดินแดนสีส้ม - สหรัฐอเมริกา

ดินแดนสีแดง - สหภาพโซเวียต

ดินแดนสีเขียว - อังกฤษ

ดินแดนสีน้ำเงิน - ฝรั่งเศส

กำแพงเบอร์ลิน

กรุงเบอร์ลินถูกแบ่งดินแดนเป็นสองส่วนเป็นเวลา 45 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2488 จนถึง พ.ศ. 2533 โดยเยอรมันภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส รวมกันจัดตั้งเป็นประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี หรือ เยอรมันตะวันตก ส่วนเยอรมันที่อยู่ภายใต้การปกครองของสหภาพโซเวียตได้จัดตั้งเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมนี หรือ เยอรมันตะวันออก และใน พ.ศ. 2504 เยอรมันตะวันออกได้สร้างกำแพงเบอร์ลิน (Berlin Wall) เพื่อปิดกั้นไม่ให้พลเมืองในทั้งสองประเทศไปมาหาสู่กัน

กำแพงเบอร์ลินซึ่งแบ่งดินแดนระหว่างเบอร์ลินตะวันตก-ตะวันออก เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2504 มีความยาวประมาณ 155 กิโลเมตร โดยมีส่วนที่กั้นระหว่างเบอร์ลินตะวันออกกับเบอร์ลินตะวันตก

กำแพงเบอร์ลิน

ยาวประมาณ 43 กิโลเมตร ตลอดแนวกำแพงมีป้อมทหารเป็นระยะๆ เพื่อสอดส่องไม่ให้ชาวเบอร์ลินตะวันออกหนีเข้าเบอร์ลินตะวันตก หากใครฝ่าฝืนจะถูกยิงทันที ญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ไปมาหาสู่กันไม่ได้

กำแพงถูกทำลายลง

เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2532 ก่อนที่เยอรมันตะวันตกและเยอรมันตะวันออกจะรวมกันเป็นประเทศเดียวเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2533

การที่ประเทศต้องตกอยู่ในฐานะผู้แพ้สงคราม ไม่ได้หมายถึงเพียงแต่ความเสียหายย่อยยับของ บ้านเมือง ชีวิต และทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังเป็นความ อดสู เจ็บปวด ที่ต้องสูญเสียเอกราชในการปกครอง ประเทศ และถูกกดขี่ข่มเหงอย่างไร้มนุษยธรรม แต่ประเทศไทยและคนไทยผ่านพ้นสงครามโลก ครั้งที่ 2 มาได้โดยไม่ต้องพินาศกับสภาวะ เช่นนั้นได้อย่างไร ทั้งๆ ที่รัฐบาลไทยได้ประกาศร่วม สงครามเป็นฝ่ายเดียวกับญี่ปุ่น นี่คือนสิ่งที่อนุชน คนรุ่นหลังควรได้เรียนรู้และให้ความสำคัญ

รายการอ้างอิงท้ายบท

¹ <http://www.worldwar-1.net>

² The Second World War. Martin Gilbert. (1989)

³ Free Thai "Movement is Born". Central Intelligence Agency. 2008-07-11.
https://www.cia.gov/news-information/featured_story-archive/free-thai-movement.html

⁴ History of the Atomic Bomb & The Manhattan Project. Mary Bellis, จาก Google

⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/World_War_II_casualties

⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Effects_of_World_War_II

⁷ <http://historical.whatitcosts.com/facts-world-war-ii-pg2.html>

⁸ The Atomic Bombings of Hiroshima and Nagasaki, The Manhattan Engineer District, June 29, 1946.

สันติภาพ
หลังสงคราม...
ไทยมิใช่ผู้แพ้

สันติภาพ หลังสงคราม... ไทยมิใช่ผู้แพ้

ภาพยนตร์สะพานข้าม
แม่น้ำแคว

ภาพยนตร์ฮอลลีวูดหลายเรื่องที่เกี่ยวข้อง สงครามโลกครั้งที่ 2 สร้างขึ้นมาจากเกร็ดประวัติศาสตร์ โดยมีการแต่งเติมบทเพื่อความตื่นเต้นและสนุกสนาน เช่น เรื่อง “สะพานข้ามแม่น้ำแคว” (พ.ศ. 2500)¹ นำแสดงโดย เซอร์ อเล็ก กีนเนส (Sir Alec Guinness) ซึ่งได้รับรางวัลออสการ์สาขานักแสดงนำชายยอดเยี่ยม ในปีนั้น และวิลเลียม โฮลเดน (William Holden) มี ดาราไทยร่วมแสดง เช่น ม.ร.ว. พงษ์พรหม จักรพันธุ์ วิไลวรรณ วัฒนพานิช เยาวนารถ ปัญญาโชติ งามตา ศุภพงษ์ และกรรณิกา ดาวคลี

สะพานข้ามแม่น้ำแควเป็นภาพยนตร์ที่น่าเสนอ เรื่องราวการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัด กาญจนบุรี เพื่อลำเลียงอาหารและยุทโธปกรณ์ให้ กองทัพญี่ปุ่น ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับรางวัลออสการ์ถึง 7 สาขาในปีนั้น² และยังทำให้คนไทยเกือบทั้งประเทศ ผิดปากเพลงมาร์ชจากภาพยนตร์เรื่องนี้ได้

“Midway” (พ.ศ. 2519) นำแสดงโดย ชาร์ลตัน เฮสตัน (Charlton Heston) เฮนรี ฟอนดา (Henry Fonda) โตชิโร มิฟูเนะ (Toshiro Mifune) เป็น ภาพยนตร์เกี่ยวกับสงครามในมหาสมุทรแปซิฟิก

ญี่ปุ่นโจมตีฐานทัพเรือ
เพิร์ล ฮาร์เบอร์
ของสหรัฐอเมริกา

ระหว่างสหรัฐอเมริกา กับ ญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 4-7 มิถุนายน พ.ศ. 2485 หรือราว 6 เดือนหลังจากญี่ปุ่นได้รับชัยชนะในการโจมตีฐานทัพเรือเพิร์ล ฮาร์เบอร์ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่สหรัฐอเมริกาชนะญี่ปุ่นในการปะทะกันทางเรือ

รวมทั้งเรื่อง “คู่กรรม” วรรณกรรม

ที่ถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์และ

ละครหลายต่อหลายครั้ง ที่โด่งดังที่สุดเห็นจะเป็นละครที่สร้างใน พ.ศ. 2533 ซึ่งคนกรุงเทพฯ ติดกันงอมแงมและทำให้ถนนในกรุงเทพฯ โลงเพราะทุกคนอยู่บ้านเพื่อติดตามเรื่องราวความรักระหว่างนายทหารญี่ปุ่นและนักศึกษาสาวมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นบุตรของผู้นำเสรีไทยท่านหนึ่ง นำแสดงโดย ธงไชย แมคอินไตย์ รัชชพงศ์ โกโบริ และกมลชนก โกมลฐิติ รัชชพงศ์ อังศุมาลิน ชลาสินธุ์ ละครเรื่องนี้ได้กล่าวถึงวีรกรรมของเสรีไทยในการต่อต้านทหารญี่ปุ่นด้วย

ละคร คู่กรรม

อย่างไรก็ตาม ทั้งภาพยนตร์และละครเหล่านี้คือความบันเทิงที่มุ่งให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วม ไม่ว่าจะเป็นตื่นเต้น สนุกสนาน หรือเศร้าใจ มากกว่าที่จะนำเสนอความรู้ด้านประวัติศาสตร์ น้อยคนนักที่จะรับรู้ถึงวีรกรรม ความยากลำบาก และความเสียสละที่คนไทยบางคนต้องอุทิศชีวิต เพื่อศักดิ์ศรีของประเทศไทย และเพื่อให้ประเทศไทยรอดจากการเป็นเมืองขึ้นในฐานะผู้แพ้สงคราม

เส้นทางที่กองทัพญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่ประเทศไทย

ตราสัญลักษณ์เสรีไทย

กำเนิดเสรีไทย

เสรีไทย (Free Thai Movement) เป็นขบวนการใต้ดินที่ก่อตั้งและปฏิบัติการในระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วง พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2488 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อต่อต้านการรุกรานของกองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่น และเพื่อรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติไทย

ขบวนการเสรีไทยถือกำเนิดขึ้นในวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เมื่อกองทัพญี่ปุ่นยกทัพเข้ามาทางด่านทิวตะวันออกและยกพลขึ้นบกที่อ่าวไทย เดิมเรียกขบวนการนี้ว่า “องค์การต่อต้านญี่ปุ่น” ภายหลังจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “เสรีไทย” เนื่องจากขบวนการประชาชนที่ต่อต้านรัฐบาลของตนที่ร่วมมือกับฝ่ายอักษะในหลายประเทศใช้ชื่อว่า เสรี (Free) เช่น Free Danes เป็นต้น

การที่รัฐบาลไทยนำโดยนายกรัฐมนตรี จอมพล ป.พิบูลสงคราม ตกลงเข้าร่วมกับญี่ปุ่นและประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ทำให้บุคลากรทางการเมืองการปกครอง ข้าราชการ และชาวไทยทั้งในและนอกประเทศ ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายประกาศสงครามครั้งนี้รวมตัวกันเคลื่อนไหวต่อต้านญี่ปุ่นหลายกลุ่มด้วยกัน โดยมีกลุ่มใหญ่ๆ 3 กลุ่มคือ กลุ่มในประเทศ นำโดยนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และมีกลุ่มเสรีไทยทั่วประเทศ เช่นที่ แพร์ สกลนคร ประจวบคีรีขันธ์ ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี เป็นต้น กลุ่มที่

จอมพล ป.พิบูลสงคราม

สองเป็นกลุ่มคนไทยในสหรัฐอเมริกา นำโดยอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. (ในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 สถานอัครราชทูตที่สหรัฐฯ ยังไม่มีตำแหน่งเอกอัครราชทูต) ซึ่งไม่ยอมส่งคำประกาศสงครามของไทยต่อประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะถือว่าการประกาศสงครามนั้นมิใช่เจตนารมณ์ของคนไทย กลุ่มที่สามเป็นกลุ่มคนไทยในอังกฤษ ประกอบด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และราชินิกุลอีกหลายพระองค์ รวมทั้งนักเรียนไทยซึ่งศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2485 อังกฤษได้รับสมาชิกเสรีไทยเข้าเป็นกำลังพลร่วมในกองทัพอังกฤษ

ภารกิจอันยิ่งใหญ่

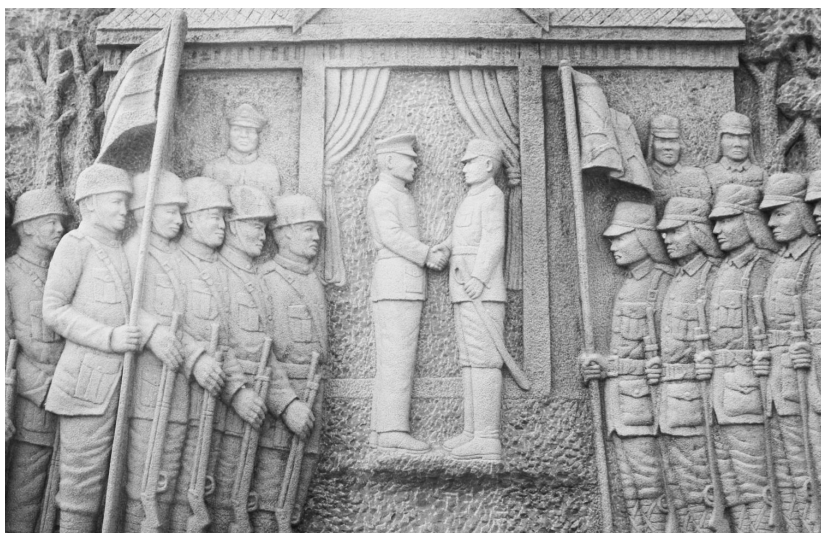
คณะผู้ก่อตั้งขบวนการเสรีไทยกำหนดภารกิจที่จะต้องปฏิบัติไว้ในขั้นแรกสองประการ คือ

1. **ต่อสู้ขับผู้รุกราน** โดยคนไทยผู้รักชาติและร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร (คือ อังกฤษ สหรัฐฯ และประเทศอื่นๆ ที่ร่วมขบวนการ)
2. ปฏิบัติการเพื่อให้ฝ่ายสัมพันธมิตรรับรองว่า **เจตนารมณ์แท้จริงของราษฎรไทยคือไม่เป็นศัตรูกับฝ่ายสัมพันธมิตร**

ต่อมาเมื่อรัฐบาลไทยในขณะนั้นได้ประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐฯ ภารกิจขององค์การเสรีไทยก็ได้เพิ่มขึ้นมาอีกประการหนึ่ง คือ **ปฏิบัติการ**

เพื่อให้ฝ่ายสัมพันธมิตรรับรองว่าประเทศไทย
จะไม่ตกเป็นผู้แพ้สงคราม และพยายามผ่อน
หนักเป็นเบา

ขบวนการเสรีไทยประกอบด้วยคนไทยทั้งภายใน
และภายนอกประเทศ ซึ่งได้ร่วมมือและประสานงานกัน
อย่างใกล้ชิด โดยมีอุดมคติและจุดประสงค์เดียวกัน คือ
ร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตร ต่อต้านและขับไล่กองทัพ
ญี่ปุ่นออกจากประเทศไทย โดยไม่ได้คำนึงความ
ปลอดภัยของตนเอง เสรีไทยทุกท่านตระหนักดีว่า หาก
ฝ่ายญี่ปุ่นชนะสงคราม พวกตนจะต้องถูกประหารชีวิต
ในข้อหากบฏ เนื่องจากได้ดำเนินการเป็นปฏิปักษ์ต่อ
รัฐบาลประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น

ภาพแกะสลักหินแสดงความร่วมมือระหว่างกองทัพไทยและกองทัพญี่ปุ่น

ผู้แทนญี่ปุ่นลงนามยอมจำนน
บนเรือรบมิสซูรี เมื่อวันที่
2 กันยายน พ.ศ. 2488

วันสันติภาพไทย

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ประเทศที่แพ้สงครามต้องเผชิญกับความเจ็บปวดและยากลำบากแสนสาหัสจากการที่ต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของฝ่ายที่ชนะสงคราม ประชาชนต้องสูญเสียอิสรภาพ ต้องถูกปกครองโดยหลายประเทศพร้อมๆ กัน ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ และสนับสนุนญี่ปุ่นซึ่งเป็นฝ่ายแพ้สงคราม กลับไม่ได้ตกอยู่ในฐานะประเทศผู้แพ้สงครามและไม่ถูกยึดครองโดยฝ่ายชนะสงคราม ทั้งนี้ เพราะวิธีการของเสรีไทยในประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร และความร่วมมือของคนไทยทั่วประเทศ

น่าเสียดายที่คนไทยไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เลย!!!

หลังจากประเทศญี่ปุ่นประกาศยอมจำนน ในวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2488 วันรุ่งขึ้น ประเทศไทยก็ได้ประกาศสันติภาพกับทั้งฝ่ายสัมพันธมิตร ก็ประกาศยอมรับการประกาศสันติภาพของไทย³ ทำให้ประเทศไทยไม่ต้องตกอยู่ในฐานะประเทศผู้แพ้สงครามเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น

ทำไมสัมพันธมิตรจึงยอมรับการประกาศ
สันติภาพและไม่ถือว่าประเทศไทยเป็น
ผู้แพ้สงคราม ???

เหตุผลก็คือการสร้างสัมพันธภาพที่ดีอย่าง
ต่อเนื่องโดยกลุ่มเสรีไทย ข้าราชการสถานทูตไทย
เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวง
กลาโหมในทุกๆ ระดับ กิจกรรมต่อต้านทหารญี่ปุ่น
รวมถึงความจริงใจที่เจ้าหน้าที่และนักศึกษาไทย
เหล่านั้นแสดงต่อฝ่ายสัมพันธมิตรทำให้ได้รับความ
เชื่อถือจากฝ่ายสัมพันธมิตรตลอดระยะเวลาสงคราม

ส่วนหนึ่งของเสรีไทยที่ร่วมฝึกกับ ไอ.เอส.เอส.
ในนครชิคาโก พ.ศ. 2487

พล.ร.อ. หลุยส์ เมานท์แบทเทน

ในวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2488 พล.ร.อ. หลุยส์ เมานท์แบทเทน (Admiral of the Fleet Louis Mountbatten) ซึ่งเป็นผู้บัญชาการกองทัพอากาศเรือสทราซ อาณาจักร (ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในประเทศอินเดีย) ได้ส่งวิทยุด่วนถึง นายปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าเสรีไทย แจ้งข่าวการยอมจำนนของ ญี่ปุ่น และแนะนำให้ประเทศไทยออกประกาศปฏิเสธ การประกาศสงครามต่ออังกฤษและอเมริกา ที่ได้ ประกาศในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 รวมทั้งยกเลิก การเป็นพันธมิตร และข้อตกลงทั้งปวงกับญี่ปุ่น ซึ่งเป็น “การกระทำอันผิดจากเจตจำนงของประชาชนชาวไทย ผ่าฝืนและขัดต่อบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญ และกฎหมายบ้านเมือง”

ในวันที่ 16 สิงหาคม ประเทศไทยจึงได้ ประกาศวันสันติภาพของประเทศไทย โดย สหรัฐอเมริกาประกาศยอมรับการประกาศสันติภาพของ ไทยทันที ส่วนสหราชอาณาจักรนั้นบังคับให้ประเทศ ไทยชดเชยค่าเสียหายให้อังกฤษโดยส่งข้าว 1.5 ล้านตัน และชดเชยเงินค่าทางรถไฟสายพม่า รวมค่าใช้จ่าย ประมาณ 91 ล้านบาท⁴ เพื่อเลิกสถานะสงครามระหว่าง ไทยกับสหราชอาณาจักร และเพื่อให้สหราชอาณาจักร ยอมรับการประกาศสันติภาพของไทย

ในวันเดียวกันกับที่ประเทศญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ ต่อฝ่ายสัมพันธมิตร ประเทศจีนส่งทหารเข้าไปในเขต รัฐฉาน เพื่อทำการปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย นายปรีดี พนมยงค์ รีบแจ้งความเคลื่อนไหวของ

กองทหารจีน ให้กับหน่วยงาน โอ.เอส.เอส. (O.S.S. - Office of Strategic Services ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น CIA) ที่ประจำอยู่กับเสรีไทยในกรุงเทพฯ และแจ้งให้สหรัฐอเมริกาทราบว่า ถ้าฝ่ายสัมพันธมิตรมอบหมายให้กองทัพอเมริกันเข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในดินแดนไทย ความไม่สงบอาจเกิดขึ้นเพราะคนจีนในประเทศไทยไม่พอใจที่ไทยเป็นพันธมิตรกับฝ่ายอักษะระหว่างสงคราม และเริ่มแสดงปฏิกิริยากับคนไทย

การที่นายปรีดี พนมยงค์ แจ้งให้สหรัฐอเมริกาทราบข้อมูลนี้ ทำให้ประธานาธิบดีทรูแมน (Harry S. Truman) ออกคำสั่งและย้ำว่า พล.ร.อ. เมานท์แบทเทน เป็นผู้บัญชาการปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย เมื่ออังกฤษส่งกองทหารจากอินเดียเข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น คนจีนกลุ่มหนึ่งในกรุงเทพฯ มีปฏิกิริยาเริ่มก่อความไม่สงบ แต่ก็ถูกทหารและตำรวจของไทยปราบปรามก่อนที่จะเกิดเหตุรุนแรง

นอกจากนี้ คนไทยยังได้มีส่วนร่วมในการปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นด้วย โดยนายชโรช โสฬ์สุวรรณ ตัวแทนเสรีไทยในจังหวัดแพร่ ซึ่งได้กระโดดร่มภูชีพนาร่วมปฏิบัติการในจังหวัดแพร่ ได้เป็นตัวแทนรับมอบดาบขามูไรจากนายทหารญี่ปุ่นในพิธีการยอมแพ้การสู้รบระหว่างเสรีไทยและญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการ ที่ฉนวนผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2488 โดยมีทหารอเมริกันเป็นสักขีพยาน

ประกาศสันติภาพ

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๗)

ปรีดี พนมยงค์

โดยที่ประเทศไทยได้เคยถือนโยบายอันแน่วแน่ที่จะรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และจะต่อสู้การรุกรานของต่างประเทศทุกวิถีทาง ดังปรากฏเห็นได้ชัดจากการที่ได้มีกฎหมายกำหนดหน้าที่คนไทยในเวลารบ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่แล้วนั้น ความจำนงอันแน่วแน่งกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นประจักษ์แล้วในเมื่อญี่ปุ่นได้ยাত্রาทัพเข้าในดินแดนประเทศไทย ในวันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ โดยได้มีการต่อสู้การรุกรานทุกแห่ง และทหาร ตำรวจ ประชาชนพลเมืองได้เสียชีวิตไปในการนี้เป็นอันมาก

เหตุการณ์อันปรากฏเป็นสักขีพยานนี้ ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มแจ้งว่า การประกาศสงครามเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ ต่อบริเตนใหญ่ และสหรัฐอเมริกา ตลอดจนการกระทำทั้งหลายซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อสหประชาชาติ นั้น เป็นการกระทำอันผิดจากเจตน์จำนงของประชาชนชาวไทย และฝ่าฝืนขึ้นขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายบ้านเมือง ประชาชนชาวไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งอยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือสนับสนุนสหประชาชาติ ผู้รักที่จะให้มีสันติภาพในโลกนี้ ได้กระทำการทุกวิถีทางที่จะช่วยเหลือสหประชาชาติ ดังที่สหประชาชาติส่วนมากยอมทราบอยู่แล้ว ทั้งนี้เป็นการแสดงเจตน์จำนงของประชาชนชาวไทยอีกครั้งหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยต่อการประกาศสงครามและการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสหประชาชาติดังกล่าวมาแล้ว

บัดนี้ ประเทศญี่ปุ่นได้ยอมปฏิบัติตามคำประกาศของสหรัฐอเมริกา บริเตนใหญ่ จีน และสหภาพโซเวียต ซึ่งได้กระทำ ณ นครปอตสدامแล้ว สันติภาพจึงกลับคืนมาสู่ประเทศไทย อันเป็นความประสงค์ของประชาชนชาวไทย

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงขอประกาศโดยเปิดเผยแทนประชาชนชาวไทยว่า การประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาและบริเตนใหญ่ เป็นโมฆะไม่ผูกพันประชาชนชาวไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับสหประชาชาติ ประเทศไทยได้ตัดสินใจที่จะให้กลับคืนมาซึ่งสัมพันธไมตรีอันดีอันเคยมีมากับสหประชาชาติเมื่อก่อนวันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพร้อมที่จะร่วมมือเต็มที่ทุกทางกับสหประชาชาติในการสถาปนาเสถียรภาพในโลกนี้

บรรดาดินแดนซึ่งญี่ปุ่นได้มอบให้ไทยครอบครอง คือ รัฐกั้นตัน ตังกานู ไทรบุรี ปลิส เชียงตุง และเมืองพานนั้น ประเทศไทยไม่มีความปรารถนาที่จะได้ดินแดนเหล่านี้ และพร้อมที่จะจัดการเพื่อส่งมอบในเมื่อบริเตนใหญ่พร้อมที่จะรับมอบไป

ส่วนบรรดาบทกฎหมายอื่นใดๆ อันมีผลเป็นปฏิปักษ์ต่อสหรัฐอเมริกา บริเตนใหญ่ และเครือจักรภพวรรติ ก็จะได้พิจารณายกเลิกไปในภายหน้า บรรดาความเสียหายอย่างใดๆ จากกฎหมายเหล่านั้น ก็จะได้รับชดใช้โดยชอบธรรม

ในที่สุดนี้ ขอให้ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย ตลอดจนชนต่างด้าว ซึ่งอยู่ในราชอาณาจักรไทย จงตั้งอยู่ในความสงบ และไม่กระทำการใดๆ อันจะเป็นการก่อกวนความสงบเรียบร้อย พึงยึดมั่นในอุดมคติ ซึ่งได้วางไว้ในข้อตกลงของสหประชาชาติ ณ นครซานฟรานซิสโก

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๘ เป็นปีที่ ๑๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ทวี บุณยเกตุ
นายกรัฐมนตรี

วันสันติภาพที่ถูกลืม

ผลงานที่ถักถอมของเสรีไทย และการประกาศ
สันติภาพของประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม
พ.ศ. 2488 เป็นผลให้ประเทศไทยยังคงรักษา
เอกราชอธิปไตยไว้ได้ กองทัพไทยไม่ต้องยอม
จำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตร และไม่ได้ถูกปลด
อาวุธ เมื่อทหารสัมพันธมิตรปลดอาวุธกองทัพนีปุ่น
ในประเทศไทยแล้วก็ถอนกำลังออกไปหมด ไม่เหมือน
กับบางประเทศในเอเชียและยุโรป ที่ยังคงมีทหาร
ต่างชาติประจำการอยู่จนทุกวันนี้⁵

ภายในพิพิธภัณฑ์เสรีไทย

ภายในพิพิธภัณฑ์ เสรีไทย

ในงานรำลึก 64 ปี วันสันติภาพไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ที่อาคารเสรีไทยอนุสรณ์ สวนเสรีไทย ถนนเสรีไทย ซอย 53 บึงกุ่ม กรุงเทพฯ อันเป็นที่ตั้งของหออนุสรณ์เสรีไทย ซึ่งเป็นที่จัดแสดงนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับขบวนการเสรีไทยในสงครามโลกครั้งที่ 2 มีผู้ใหญ่อติเสรีไทยอายุกว่า 85 ปี ไปร่วมงานประมาณ 20 ท่าน ทายาทเสรีไทยที่มีอายุน้อยที่สุดอายุ 62 ปี และประชาชนไปร่วมรำลึกทั้งหมดประมาณ 250 คน ทุกคนไปด้วยความศรัทธาในวัตถุประสงค์และการดำเนินการของขบวนการเสรีไทย

อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องแปลกแต่จริงที่คนรุ่นหลังไม่ทราบถึงวีรกรรมที่สำคัญครั้งนี้ **ตำราเรียนและหนังสือประวัติศาสตร์ของไทยไม่มีการบันทึก**

เอาไว้ทักๆ ที่คนไทยทุกคนควรรู้และภาคภูมิใจ
ในขบวนการเสรีไทยที่ทำให้ประเทศไทยไม่ต้อง
ตกเป็นเมืองขึ้นเช่นประเทศผู้แพ้สงครามอื่นๆ

จากการสุ่มตัวอย่างหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยนายชาณวิทย์
เกษตรศิริ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(ประวัติศาสตร์ที่ ให้จำ กับ ให้ลืม, ชาณวิทย์ เกษตรศิริ)
ท่านศึกษาหนังสือที่จัดพิมพ์ 3 เล่ม ดังนี้

1) ตำราเรียนของบริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ
พิมพ์ครั้งที่สอง พ.ศ. 2552 จำนวน 5,000 เล่ม เขียน
โดย ผศ. พลัปลิง คงชนะ

2) ตำราเรียนของสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช พิมพ์
ครั้งที่หนึ่ง พ.ศ. 2547 เขียนโดย รศ.ทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม
และประทุม กุมาร

3) ตำราเรียนของบริษัทอักษรเจริญทัศน์ พิมพ์
ครั้งที่สิบ พ.ศ. 2551 เขียนโดย รศ. ณรงค์ พ่วงพิศ
รศ. วุฒิชัย มูลศิลป์ ผศ.ดร. ชาคริต ชุ่มวัฒนะ ศ. สัณชัย
สุวัจนุต รศ. อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์ และบรรณาธิการ
คือ นายเอกรินทร์ สีมหาศาล กับนายสมเกียรติ
ภูระหงษ์

ผลสำรวจ พบว่า หนังสือเล่มแรกไม่มีเรื่องเกี่ยวกับ
สงครามโลกครั้งที่ 2 วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2488
และขบวนการเสรีไทยเลย ส่วนเล่มที่สอง มี “บทที่ 7
สงครามโลก” ทั้งครั้งที่ 1 และ 2 ในหน้า 180-204 และ
มีหัวข้อสุดท้าย คือ “ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2” หน้า
201-203 มีการกล่าวถึงการ “ต้องประกาศสงคราม”

ภาพแกะสลักหิน
แสดงเหตุการณ์
ที่ประชาชนและ
กองทัพไทยต่อต้าน
การรุกรานของกองทัพ
ญี่ปุ่น ที่อ่าวมะนาว
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ของรัฐบาลไทยเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 แต่
ไม่มีการกล่าวถึงการ “ประกาศสันติภาพในวันที่ 16
สิงหาคม พ.ศ. 2488” เว้นแต่จะกล่าวอย่างรวบรัดว่า
“ฝ่ายไทยได้อ้างว่าการประกาศสงครามเป็นโมฆะ...”
และน่าสังเกตว่าใช้คำว่า “ไทย” แบบลอยๆ โดยไม่
กล่าวว่าเป็น “รัฐบาล” (สมัยนายกรัฐมนตรีท่านใด)
อย่างไรก็ตามหนังสือแบบเรียนเล่มนี้ได้กล่าวอย่าง
ผ่านๆ ถึง “ขบวนการเสรีไทย” หนึ่งบรรทัด⁷

สำหรับเล่มที่สามนั้น พบว่ามีบทสุดท้ายว่าด้วย
“สงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2” เช่นกัน
ในหน้า 200-210 แต่น่าแปลกใจที่ว่าในบทสุดท้าย
ดังกล่าว ไม่มีการกล่าวถึงประเทศไทยในสมัย
สงครามโลกครั้งที่ 2 แต่อย่างใด ดังนั้น จึงไม่มี
ข้อความใดเกี่ยวกับ “16 สิงหาคม 2488” หรือ
“ขบวนการเสรีไทย”⁸

การเสียสละของเสรีไทยในประเทศไทย ในสหรัฐอเมริกา ในสหราชอาณาจักร และในประเทศอื่นๆ ที่ทำงานด้านพลเรือนช่วยสืบราชการลับและออกอากาศผ่านวิทยุส่งข่าวถึงเสรีไทยและพี่น้องชาวไทยในประเทศไทย รวมทั้งปฏิบัติการด้านการทหารช่วยฝ่ายสัมพันธมิตรต่อต้านทหารญี่ปุ่น เป็นผลให้ประเทศไทยสามารถรักษาเอกราชอธิปไตยไว้ได้ โดยไม่ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของใคร ไม่เหมือนกับบางประเทศในเอเชียและยุโรป ที่มีทหารต่างชาติเข้าไปประจำการอยู่หลายปี หลายประเทศถูกแบ่งออกเป็นสองประเทศ เช่น ประเทศเยอรมนี ตรงกันข้ามกองทัพอากาศไทยไม่ได้ถูกบังคับให้ยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตร ทหารของสัมพันธมิตรเข้ามาปลดอาวุธกองทัพอากาศญี่ปุ่นในประเทศไทย และเมื่อเสร็จภารกิจทางการทหารแล้ว ก็ถอนกำลังกลับออกไปโดยไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศไทยเลย

ผมหวังว่าวันหนึ่งสังคมไทยและรัฐบาลประเทศไทยจะมองเห็นและยอมรับความสำคัญของวีรกรรมที่เสรีไทยสร้างไว้ คุณงามความดีของพวกเขา น่าจะได้รับเกียรติจากรัฐบาลในการร่วมฉลองวันสันติภาพของผู้เสียสละให้ประเทศไทย และหนังสือเรียนและหนังสือประวัติศาสตร์ น่าจะบันทึกวีรกรรมที่น่าสรรเสริญนี้

งานรำลึก 66 ปีวันสันติภาพไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2554

รายการอ้างอิงท้ายบท

¹ The Bridge on the River Kwai by Pierre Boulle

² th.wikipedia.org/wiki/The_Bridge_on_the_River_Kwai

³ เสรีไทย กับ การประกาศวันสันติภาพ 16 สิงหาคม 2488 (1945) นำเสนอโดย อุทัย สุจริตกุล เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2552

⁴ ผลสำเร็จของขบวนการเสรีไทย. www.geocities.com/lib_serithai/freethai/zone7.html

⁵ เสรีไทย กับ การประกาศวันสันติภาพ 16 สิงหาคม 2488 (1945) นำเสนอโดย อุทัย สุจริตกุล เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2552

⁶ ประวัติศาสตร์ที่ ให้จำ กับ ให้ลืม. ชาณุวิทย์ เกษตรศิริ. A History of Remembering and Forgetting - Charnvit Kasetsiri

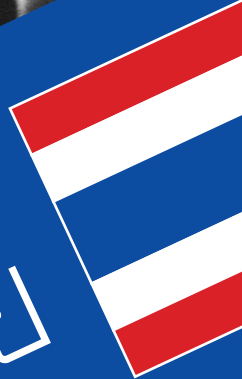
⁷ ประวัติศาสตร์ที่ ให้จำ กับ ให้ลืม. ชาณุวิทย์ เกษตรศิริ. A History of Remembering and Forgetting - Charnvit Kasetsiri

⁸ ประวัติศาสตร์ที่ ให้จำ กับ ให้ลืม. ชาณุวิทย์ เกษตรศิริ. A History of Remembering and Forgetting - Charnvit Kasetsiri

วีรชน
เสรีไทย
ผู้ปลดทอหฺล้จอญ์พระปญฺมา

วีรชน เสรีไทย

ผู้ปิดทอง หลังองค์พระปฎิมา

จอห์น เวย์น

สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับสังคมไทยขณะนี้ คือ พฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน จากตัวอย่างในสังคม จากภาพยนตร์ จากโทรทัศน์ และจากข่าวทั้งภายในและจากต่างประเทศ

ท่านคงจำได้ว่าสมัยที่เรายังเป็นวัยรุ่น เราก็คิดที่จะเลียนแบบนักแสดงหรือนักร้องที่เราชื่นชอบจากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เช่น เอลวิส เพรสลีย์ (Elvis Presley) พอล แองกา (Paul Anka) จูลี แอนด์รูวส์ (Julie Andrews) จอห์น เวย์น (John Wayne) หรือ ดอริส เดย์ (Doris Day) ซึ่งร้องเพลง Qué Sera Sera, Whatever will be will be ที่เรารู้จักกันดี... ก็เหมือนกับเด็กๆ สมัยนี้ แต่ในสมัยนั้นการมีอะไรแปลกๆ ใหม่ๆ แนวทางด้านวัฒนธรรมจะค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากสื่อในสมัยนั้นยังไม่รวดเร็วและแพร่หลายเหมือนในสมัยนี้ สังคมสมัยนั้นยังไม่ค่อยเปิดกว้างยอมรับวัฒนธรรมแปลกๆ และคุณพ่อคุณแม่ของเรายังดูแลเราอยู่อย่างใกล้ชิด เพราะท่านมีเวลามากกว่า

คุณพ่อคุณแม่ในสมัยนี้ ท่านไม่ต้องใช้เวลาเป็นชั่วโมงๆ ในการเดินทาง นอกจากนี้ ตัวอย่างของคุณธรรม ความดี และกิจกรรมดีๆ ในสังคมยังมีมากพอที่เราจะรับมาพิจารณาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้

ในปัจจุบัน ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อคนดูโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นอย่างมาก สังคมเริ่มคุ้นกับพระเอกรูปหล่อแต่เจ้าชู้เหลือทน นางร้ายที่มีใจคิดตอกยุศลทุกลมหายใจเข้าออก นางเอกที่แสนสวยและแสนดี ตลอดจนการทะเลาะตบตีกันและการใช้ความรุนแรงในบทละคร¹ พฤติกรรมต่างๆ ในละครที่เราไม่เห็นด้วยและไม่ยอมรับค่อยๆ กลายเป็นเรื่องธรรมดาและเป็นสิ่งที่เรายอมรับได้ในที่สุด

ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ประเทศที่มีความเจริญอย่างสหรัฐอเมริกาที่กำลังประสบอยู่เช่นกัน

เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2552 นักแสดงหญิงนิโคล คิดแมน (Nicole Kidman) ในฐานะทูตสันถวไมตรีของกองทุนการพัฒนาเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ ได้แถลงต่อกรรมาธิการเกี่ยวกับสิทธิสตรีในสหรัฐฯ ระบุว่าอุตสาหกรรมภาพยนตร์ฮอลลีวูดสร้างหนังที่แสดงความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงและเด็ก มีส่วนทำให้สังคมมีพฤติกรรมเลียนแบบและประพฤติดังนั้น

อย่างไรก็ดี เพื่อความเป็นธรรมต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์และโทรทัศน์ ผมเชื่อว่าภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ดีมีคติสอนใจก็มีไม่น้อย แต่สัดส่วนอาจยังน้อยกว่าภาพยนตร์และละครที่หิวหาวมีเป้าหมายแค่ “ทำเงิน”

นิโคล คิดแมน

นายปรีดี พนมยงค์
ผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ รัชกาลที่ 8
ตรวจพลขบวนสวนสนาม
ของทหารเสรีไทย
ณ ถนนราชดำเนิน
เมื่อวันที่ 25 กันยายน
พ.ศ. 2488

คีท ดิกสัน (Keith Dixon) ชาวต่างชาติซึ่งพำนักอยู่ในเชียงใหม่ ได้เขียนบทความในหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศแสดงความรู้สึกกังวลและเป็นห่วงอย่างยิ่งที่เห็นเด็กกลุ่มหนึ่งแบ่งพวกออกเป็นสองฝ่ายและเล่นเกม “เหลือง-แดง” โดยต่างฝ่ายต่างถือ “อาวุธ” ฝ่ายหนึ่งถือโพกผ้าแดง และอีกฝ่ายหนึ่งถือโพกผ้าเหลือง มิใช่เป็นเด็กเล่น และไล่ วิ่งเข้าโรมรันกัน ดิกสันเชื่อว่าเด็กเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากสังคมไทยในปัจจุบัน เขาได้ให้ทรรศนะว่าแม้ว่าการรายงานข่าวสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมจะจำเป็น แต่สื่อคงจะต้องมีจรรยาบรรณต้องพิจารณาและระมัดระวังว่ากำลังรายงานรายละเอียดมากเกินไปหรือไม่ และรายงานถี่เกินไปหรือไม่ การเผยแพร่ข่าวสารการประท้วงและการปะทะกันด้วยปืนและระเบิดไม่น่าจะเป็นตัวอย่างและเป็นผลดีต่อเด็กซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

หลายๆ คนรวมถึงผมมีความเป็นห่วง เป็นใยเล็กๆ ที่ต้องเติบโตในบรรยากาศของความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน การที่เด็กๆ อายุ 4-18 ปี เห็นการแบ่งแยกของคนในสังคม เป็นสีต่างๆ วิ่งเข้าทำร้ายกันแบบการรบในสมัยโบราณ มีคนบาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก ขณะที่แกนนำของบางฝ่ายออกมาแสดงความพอใจที่ฝ่ายของตนเป็นฝ่ายได้เปรียบ (ทั้งๆ ที่อาจกำลังแพ้เขาอย่างราบคาบ) และยังออกมายืนยันว่าสิ่งที่ฝ่ายตนทำเป็นความถูกต้อง การกระทำเช่นนี้ต้องถือว่าเป็นตัวอย่างที่แย่ที่สุดสำหรับเด็ก

คนที่มิ หริโอดตปปะ (หริ คือ ความละเอียด ต่อบาป และ โอดตปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อ บาป) คงไม่กระทำกันเช่นนี้ การที่สังคมในปัจจุบัน มีตัวอย่างที่ไม่ดีมากมายย่อมไม่เป็นผลดีต่อสังคมไทย ในอนาคตอย่างแน่นอน ผมจึงอยากนำตัวอย่างที่น่ายกย่องชื่นชมของคนไทยกลุ่มหนึ่งในสมัย สงครามโลกครั้งที่ 2 มาเล่าถึงบ้าง นั่นคือ กลุ่มคนที่ใช้ชื่อว่า... เสรีไทย

นายปรีดี พนมยงค์

วีรบุรุษเสรีไทย

ความจำเป็นเพื่อความอยู่รอดและความรักชาติอย่างจริงจัง ทำให้คนเราสามารถทำหลายสิ่งหลายอย่าง ที่เจ้าตัวไม่เคยคิดเคยฝัน นักศึกษาไทยที่เดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศในช่วง พ.ศ. 2483-2488 คิดว่าจะไปเรียนหนังสือและเที่ยวชมทิวทัศน์ เพิ่มประสบการณ์ชีวิตอย่างสบายใจ ไม่เคยคาดฝันว่าจะพบกับเหตุการณ์สงครามที่โหดร้ายที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ และพวกเขาก็ไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะต้องไปสมัครเป็นทหารต่างชาติ เพื่อกลับมารบกับญี่ปุ่นในประเทศไทย

สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น ข้าราชการไทยที่ประจำอยู่ที่สถานทูตไทยในสหรัฐอเมริกาไม่เคยคาดฝันว่าจะถูกไล่ออกจากราชการเป็นเวลา 3-4 ปี และยังต้องเสี่ยงกับการถูกประหารชีวิตในข้อหาเป็นกบฏต่อชาติ แต่พวกเขาเหล่านั้นก็ยอมเสียสละเพื่อประเทศไทย

นักศึกษาไทยในประเทศอังกฤษและขบวนการเสรีไทยในประเทศไทยต่างก็เสียสละชีวิตและความสุขสบายส่วนตัว เพื่อให้ประเทศไทยรอดจากการเป็นผู้แพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 มาได้ **ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่** นี้ เกิดขึ้นจากความสามัคคีและความร่วมมือของคนไทย ที่ทำเพื่อชาติเป็นส่วนรวม และบางคนทำเพราะความเลื่อมใสในผู้นำท่านหนึ่งที่คนไทยเป็นจำนวนมากไม่รู้จักหรือลืมไปแล้ว ท่านผู้นั้นคือนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นผู้นำคนสำคัญท่านหนึ่งที่นำระบอบประชาธิปไตยมาสู่ประเทศไทย

เมื่อรัฐบาลไทยนำโดย จอมพล ป.พิบูลสงคราม ประกาศเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร คนไทยหลายฝ่ายไม่เห็นด้วยและได้นำความหารือกับนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในรัฐบาลและดำรงตำแหน่งสมาชิกผู้หนึ่งในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (รัชกาลที่ 8)

นายปรีดีเห็นว่าสงครามคราวนี้เกิดขึ้นจากการรุกรานของฝ่ายอักษะที่ต้องการจะขยายอาณาเขตและอำนาจของตน นายปรีดีคิดว่า ฝ่ายสัมพันธมิตรจะเป็นผู้ชนะ และประเทศไทยจะกลายเป็นประเทศผู้แพ้สงคราม ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้ ไทยอาจเสียเอกราช แต่ในภาวะที่เป็นอยู่นั้น เนื่องจากไทยถูกเหตุการณ์บีบบังคับ ไทยควรทำให้เห็นว่าไม่ว่าอย่างไรไทยก็พยายามช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตรทุกวิถีทาง หลังจากนั้นไม่นาน ก็ได้มีกลุ่มกบฏเกิดขึ้นอย่างลับ ๆ ทำหน้าที่ต่อต้านญี่ปุ่นและช่วยเหลือสัมพันธมิตร เพื่อให้ประเทศไทยได้กลับสู่สภาพปกติเหมือนก่อนวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 คือเป็นประเทศอิสระ โดยมีนายปรีดีเป็นหัวหน้ากลุ่มในประเทศและอัครราชทูตไทยที่กรุงวอชิงตันเป็นผู้แทนชาวไทยในสหรัฐอเมริกา ส่วนในเครือจักรภพอังกฤษ มี หม่อมเจ้าศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ เป็นผู้นำ ขบวนการนี้เรียกว่า ขบวนการเสรีไทย (Free Thai Movement) และเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดขบวนการเสรีไทยจะหมดหน้าที่และยุบตัวเอง

ใครคือเสรีไทย

หากจะถามหนุ่มสาวทุกวันนี้ว่า ใครคือ เสรีไทย เขาอาจจะไม่รู้จักและอาจคิดว่าเป็นกลุ่มคนไทยที่รักเสรี หรืออาจจะเป็นชื่อเว็บไซต์ใดๆ บางคนอาจจะยึดมโนภูมิ ทำประหนึ่งว่ารู้ंना แต่....!?!.....

ไม่น่าตำหนิเขาหรอกครับ เพราะตำราประวัติศาสตร์ที่เขียนไว้ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการกล่าวถึงเรื่องเสรีไทยไว้น้อยมาก อีกทั้งบ้านเมืองยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อ “เสรีไทย” หรือ “วันสันติภาพไทย” เท่าใดนัก ทั้งๆ ที่รัฐบาลไทยควรที่จะทำให้วีรกรรมของเสรีไทยเป็นที่แพร่หลาย เป็นแบบอย่างแก่คนไทยรุ่นหลัง

ภาพของสมาชิกเสรีไทย ซึ่งจัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์เสรีไทย

ม.จ. ศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์

บทความ “พระบรมวงศานุวงศ์ และขบวนการเสรีไทย” ในหนังสือ สันติประชาธรรม ซึ่งเขียนโดย ดร. ป่วย อึ้งภากรณ์ อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวไว้ว่า ปลายปี พ.ศ. 2487 จนถึงต้นปี พ.ศ. 2488 ทางกองบัญชาการอังกฤษปรารภว่า อยากส่งพลจัตวาแจกส์ (Brigadier Jacks) เข้าหารือกับหัวหน้าขบวนการเสรีไทย และอยากให้หม่อมเจ้าศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ (ท่านชั้น พระเชษฐาของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7) ซึ่งทรงยศเป็นนายร้อยเอก ในกองทัพอังกฤษ เข้ามาด้วย ไม่ทราบหัวหน้าเสรีไทย (นายปรีดี พนมยงค์) จะยินดีต้อนรับหรือไม่

หัวหน้าเสรีไทยได้ตอบโทรเลขไปทันทีว่า...

ขอเชิญท่านชั้นเสด็จเข้ามาด้วยความยินดี เสรีไทยมีความมุ่งหมายอยู่อย่างเดียวที่จะรักษาเอกราชและอิสรภาพของประเทศไทย ฉะนั้น คนไทยทุกคนไม่ว่าจะเป็นเจ้านายหรือราษฎรธรรมดาที่มีความรักชาติอย่างเดียวกัน ต้องถือเป็นคณะเดียวกัน

นี่และครับคือคำตอบที่ดีที่สุดว่า ใครคือเสรีไทย

ต่อมาท่านชั้นได้ทรงวิทยุโทรเลขขอขอบใจหัวหน้าเสรีไทยที่ยินดีต้อนรับ และทรงแสดงเจตนาว่าจะร่วมงานอย่างจริงจัง แต่ใคร่ขอถามว่าเพื่อนฝูงของท่านที่ต้องโทษการเมืองหลายท่าน อยู่ทีละรูเตาบ้าง บางขวางบ้างนั้น นายปรีดี จะกระทำอย่างไร

หัวหน้าเสรีไทยตอบจับปล้นว่า กรมขุนชัยนาทนเรนทร และผู้อื่น ทางกรุงเทพฯ จะหาทางปลดปล่อย และจะออกกฎหมายนิรโทษกรรมให้ด้วย โอกาสที่จะทำได้คือจอมพล ป.พิบูลสงคราม จะต้องลาออกจากราชการ รัฐมนตรี แล้วแต่งตั้งนายควงจีนเป็นหัวหน้ารัฐบาลแทน ท่านจีนได้เสด็จเข้ามากรุงเทพฯ กับคณะของพลจัตวาแจ็กส์ และได้เข้าพบนายปรีดีหลายครั้ง ส่วนนักโทษการเมืองนั้น เมื่อถึงโอกาสดังกล่าว นายปรีดีก็ได้ออกกฎหมายนิรโทษกรรมตามสัญญา

รหัสลับของเสรีไทย

ในการทำสงคราม การสืบและการล่วงรู้ความลับของข้าศึกศัตรูเป็นสิ่งจำเป็นและอาจเป็นตัวแปรที่เปลี่ยนความปราชัยเป็นชัยชนะได้ ดังนั้นการติดต่อสื่อสารระหว่างเสรีไทยในสหรัฐอเมริกา กับเสรีไทยในประเทศไทยจึงต้องใช้ “รหัสลับ” ที่ข้าศึกไม่สามารถเข้าใจได้แม้ว่าจะสามารถดักสัญญาณได้ นายอนันต์ จินตกานนท์ ข้าราชการสถานทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน ซึ่งเคยชนะเลิศการแข่งขันพิมพ์ดีดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้ร่วมกับคณะที่ใช้แป้นพิมพ์ดีดภาษาไทยพิมพ์ข้อความภาษาอังกฤษส่งมายังประเทศไทย เมื่อฝ่ายไทยได้รับข้อความก็จะพิมพ์ข้อความตามแป้นพิมพ์ดีดเป็นภาษาอังกฤษเพื่อถอดรหัส เช่นตัวอย่างข้างล่างนี้

a s d f g h j k l ; '
 ฟ ห ก ด แ อ ี ุ ำ ส ว ง

ถ้าอยากจะส่งคำว่า “lad” ก็จะมีพิมพ์คำว่า “สฟก” หรือถ้าจะส่งคำว่า “gas” ก็จะมีพิมพ์ว่า “เฟท” เป็นต้น หากคนรับไม่ทราบว่ารหัสที่ใช้คือการใช้แป้นพิมพ์ดีดภาษาไทยเป็นรหัส ก็ไม่สามารถทราบว่าข้อความที่ส่งถึงกันมีความหมายว่าอะไร คืออะไร และเนื่องจากการคิดรหัสขึ้นมาครั้งนี้ไม่ได้อิงวิชาการ ในการคิดรหัสใดๆ จึงทำให้ทหารญี่ปุ่นไม่สามารถล่วงรู้ความลับได้ (แป้นพิมพ์ดีด Underwood ระหว่าง พ.ศ. 2483-2488 ไม่เหมือนแป้นพิมพ์ดีดที่เราใช้กันทุกวันนี้)

แป้นพิมพ์ Underwood

นายป้วย อึ้งภากรณ์

เสรีไทยในสหราชอาณาจักร

หลังจากประเทศไทยประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา รัฐบาลไทยเรียกตัวคนไทยในอังกฤษและสหรัฐฯ ให้เดินทางกลับ และผู้ที่ไม่เดินทางกลับจะถูกถอดสัญชาติไทย อัครราชทูตไทยในอังกฤษได้เดินทางกลับประเทศไทยตามคำสั่งของรัฐบาล แต่คนไทยประมาณ 36 คนซึ่งมี ม.จ. ศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ ม.จ. การวิก จักรพันธุ์ ดร. ป้วย อึ้งภากรณ์ นายสว่าง สามโกเศศ นายเสนะตันนบุญยืน ร่วมอยู่ด้วยไม่ยอมกลับประเทศ และร่วมกับก่อตั้งคณะเสรีไทยขึ้นในประเทศอังกฤษ โดยประกาศไม่ยอมอยู่ใต้อาณัติรัฐบาลไทย

เสรีไทยในอังกฤษ มี สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เป็นองค์อุปถัมภ์อย่างไม่เป็นทางการ เสรีไทยจำนวน 36 คนนี้สมัครเข้าเป็นทหารในกองทัพบกอังกฤษ ได้รับฉายาว่า “ช้างเผือก” (White Elephants)

ต่อมานายป้วย อึ้งภากรณ์ หรือ เข้ม เย็นยิ่ง² ได้รับคำสั่งให้ลงเรือบรรทุกทหารจากลิเวอร์พูล แล่นเรืออ้อมทวีปแอฟริกาเข้ามาขึ้นฝั่งที่ประเทศอินเดีย เพื่อฝึกหลักสูตรนักรบแบบกองโจรและการจารกรรมที่เมืองปูนาเป็นเวลาครึ่งปี และในเดือนกันยายน พ.ศ. 2486 นายเข้ม เย็นยิ่ง เป็นทหาร (อังกฤษ) ฝ่ายสัมพันธมิตรชุดแรกที่ได้รับคำสั่งให้เข้ามาติดต่อกับขบวนการเสรีไทยในประเทศไทย ที่มี “รูธ” หรือ นายปรีดี พนมยงค์ เป็นหัวหน้า เพื่อหาทางตั้งสถานีวิทยุติดต่อกับระหว่างกองทัพอังกฤษในอินเดียกับคณะเสรีไทย

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2486 ร.ต. เข้ม เย็นยิ่ง เดินทางเข้ามาประเทศไทย โดยกระโดดร่มลงที่จังหวัด ชัยนาท แต่ถูกเจ้าหน้าที่ไทยและชาวบ้านช่วยกันล้อม จับกุมตัวไว้ และถูกตั้งข้อหาว่า “**ทรยศต่อชาติ และก่อกบฏ**” ร.ต. เข้ม เย็นยิ่งถูกซ้อมและ ผลักเข้าสู่กอหนาม และนำตัวมาขังลี้ลับไว้ในบ้นศาลา วัดวังน้ำขาว อำเภอวัดสิงห์ เป็นเวลาหลายวัน (ทำไม คนไทยด้วยกันจึงทำกันเองเช่นนี้) ก่อนถูกส่งมาลง เรือยนต์ล่องลำน้ำเจ้าพระยาเข้ามาที่ตึกสันติบาล ในกรุงเทพฯ

ด้วยความช่วยเหลือของตำรวจที่เป็นเสรีไทย ร.ต. เข้ม จึงมีโอกาสดูเข้าพบกับ นายปรีดี พนมยงค์ ทำให้ฝ่ายเสรีไทยเริ่มส่งวิทยุไปยังกองทัพอังกฤษที่ อินเดียได้สำเร็จเป็นครั้งแรก เป็นเหตุให้หน่วยทหาร จากอังกฤษและสหรัฐฯ สามารถลอบเข้ามา ปฏิบัติงานในแผ่นดินไทยได้สะดวกขึ้น

ในการทิ้งระเบิดของอังกฤษ ร.ต. เข้ม ได้ประสาน ติดต่อกับอังกฤษแจ้งพิกัดไม่ให้เครื่องบินมาทิ้งระเบิด ใกล้พระบรมมหาราชวัง ตลอดจนวังต่างๆ ทางกองทัพ อังกฤษตอบรับ ทำให้สถานที่สำคัญเหล่านี้ สามารถอยู่รอดปลอดภัยมาจนทุกวันนี้

ปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 นายปรีดี มอบหมายให้ ร.ต. เข้ม กลับไปอังกฤษอีกครั้งหนึ่งเพื่อไปเจรจาให้ รัฐบาลอังกฤษ ยอมรับว่า ขบวนการเสรีไทยเป็นรัฐบาล อันชอบธรรมของไทย ทำนองเดียวกับที่สหรัฐฯ ได้รับรอง มาก่อนแล้ว และเจรจาให้อังกฤษยอมปล่อยเงินตรา สำรองที่รัฐบาลไทยฝากไว้ที่ธนาคารกลางอังกฤษ

เมื่อสงครามโลกยุติ นายป้วย ได้รับยศพันตรีแห่ง กองทัพบกอังกฤษ และได้เป็นหนึ่งในผู้แทนไทยที่เดินทางไปเจรจาทางการทหารและการเมืองกับฝ่ายอังกฤษ ที่นครแคนดี ประเทศศรีลังกา นายป้วยได้ร่วมกับ เสรีไทยจากสหรัฐฯ ถวายการอารักขาแด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลและพระอนุชาที่กักตมมา จากนั้นนายป้วยก็คืนยศทหารแก่ กองทัพอังกฤษ แล้วกลับไปแต่งงานกับ มาร์กาเรต สมิธ (Margaret Smith) ในปี พ.ศ. 2489 และเรียนต่อ าระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยลอนดอน จนจบ ปริญญาเอก จึงกลับมารับราชการในประเทศไทย

เสรีไทยในสหรัฐอเมริกา

โดยเหตุที่ข้าราชการไทยทั้งหมดในสถานทูตไทยใน สหรัฐฯ ปฏิเสธคำสั่งของรัฐบาลไทย ไม่ยอมกลับบ้าน และได้ร่วมกับข้าราชการที่กำลังดูงานและนักศึกษาไทย ในสหรัฐฯ ในขณะนั้น เจริญกับรัฐบาลสหรัฐฯ ให้ ยอมรับกลุ่มคนไทยที่รวมกันเรียกตัวเองว่า “เสรีไทย” จนได้รับการสนับสนุน ให้ตั้งกองทัพอิทธิพลไทย เรียกว่า “กองทหารเสรีไทยในสหรัฐฯ” ใช้เครื่องแบบ ทหารไทย โดยบังคับบัญชาตนเอง และได้รับการฝึกฝน โดยกองทัพอเมริกัน เพื่อจุดประสงค์ที่จะเข้ามาปฏิบัติการร่วมกับขบวนการเสรีไทยในประเทศไทย

ทหารเสรีไทยในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

หลวงดิฐการภักดี ขณะนั้นเป็นเลขานุการโท
สถานอัครราชทูตไทยในสหรัฐฯ (ต่อมาได้เป็นอุปทูต) เขียน
ไว้ว่า

“ถ้าเปรียบคุณเสนีย์ เหมือนแม่ทัพแล้ว ม.ล. ขาบ กุญชร ในฐานะทูตทหาร ก็เท่ากับ
เป็นกองหน้าในการจัดกระบวนรบ แต่คุณอนันต์ จินตกานนท์ และ ข้าพเจ้าก็ต้อง
กลายเป็นที่ปรึกษาในด้านการวางแผนและยุทธวิธี ทั้งต้องเป็นกองกำลังในด้าน
สนับสนุนด้วยพร้อมสรรพ”

นายพิสุทธิ สุทัศน์ ณ อยุธยา เขียนว่า

“ต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2484 ญี่ปุ่นได้โจมตีฐานทัพเรือของอเมริกาในมหาสมุทร
แปซิฟิก สงครามระหว่างสหรัฐฯ กับญี่ปุ่นจึงเกิดขึ้น ข้าราชการสถานทูตไทยทั้ง 4
ท่านคือ ทูต หลวงดิฐการภักดี ม.ล. ขาบ กุญชร และ อนันต์ จินตกานนท์ ได้ประชุม
หารืออย่างเคร่งเครียดและพิจารณากันถึงผลดีผลร้ายต่างๆ โดยรอบคอบ ในที่สุด
ด้วยการสนับสนุนของนักเรียนไทยและข้าราชการไทย ที่กำลังปฏิบัติงานในสหรัฐฯ
ข้าราชการสถานทูตทั้งสี่จึงจัดตั้งคณะเสรีไทยขึ้นในสหรัฐฯ”

พระพิศาลสุชุมวิท

หลวงสุชุมนัยประดิษฐ์

สองพี่น้องเสรีไทย

เมื่อต้นปี พ.ศ. 2488 พระพิศาลสุชุมวิท และ หลวงสุชุมนัยประดิษฐ์ น้องชาย ได้รับเลือกจากผู้สำเร็จราชการฯ นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นหัวหน้าขบวนการเสรีไทยในประเทศไทย เนื่องจากนายปรีดี มีความคุ้นเคยและไว้วางใจทั้งสองท่านเป็นส่วนตัวในฐานะญาติเกี่ยวดอง (ท่านผู้หญิงพูนศุข ภริยา นายปรีดี มาจากสกุล ณ ป้อมเพชร์ และเป็นหลานของท่านผู้หญิงตลับ มารดาของพระพิศาลสุชุมวิทและหลวงสุชุมนัยประดิษฐ์) และยังมีคุณสมบัติเหมาะสม เพราะทั้งพระพิศาลสุชุมวิทและหลวงสุชุมนัยประดิษฐ์เป็นนักเรียนเกาสหรัฐอเมริกา จึงมีเพื่อนฝูงคนรู้จักที่เป็นชาวอเมริกันอยู่มาก เหมาะสมกับการกิจที่จะได้รับ

ในคืนวันหนึ่งเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2487 นายปรีดี พนมยงค์ ได้เชิญพระพิศาลสุชุมวิทและหลวงสุชุมนัยประดิษฐ์ ไปพบ ณ ทำเนียบท่าช้าง ที่ศาลาท่าน้ำ ผู้สำเร็จราชการฯ ได้บอกกับทั้งสองท่านว่ามีงานสำคัญของชาติให้ทำ และถามความสมัครใจว่าจะทำหรือไม่เพราะต้องเสี่ยงชีวิต

เมื่อทั้งสองท่านตอบรับ ก็ให้พนมมือปฏิญาณ **ตนว่าจะไม่บอกผู้ใด แม้กระทั่งคนใกล้ชิด** จากนั้นจึงค่อยเล่าเรื่องไต่ดินของขบวนการเสรีไทยให้ทราบ ทำให้ทั้งพระพิศาลสุชุมวิทและหลวงสุชุมนัยประดิษฐ์ได้ทราบว่ นายปรีดี พนมยงค์ คือหัวหน้าเสรีไทยสำหรับงานที่จะให้ทำนั้นนายปรีดีจะมอบหมายให้ภายหลัง

วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2488 พระพิศาล
สุชุมวิทและหลวงสุชุมนัยประดิษฐ์ได้ถูกตามตัวมาที่
ทำเนียบท่าช้างของผู้สำเร็จราชการฯ ที่นั่น นายกนต์ธีร์
ศุภมงคล ได้ต้อนรับและพาไปพบหัวหน้าเสรีไทยที่เรือน
ท่าน้ำ ซึ่งท่านได้บอกว่าทั้งสองจะต้องออกเดินทางจาก
ประเทศไทยในวันจันทร์ที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2488
ตอนกลางคืน โดยทางเรือเล็ก เพื่อไปขึ้นเครื่องบินต่อ
กลางทะเลอ่าวไทย

หัวหน้าเสรีไทยได้มอบหมายภารกิจให้ทั้งสองท่าน
ดังนี้

ประการแรก ต้องชี้แจงทำความเข้าใจที่ถูกต้องกับ
ชาวอเมริกันว่า ถึงแม้รัฐบาลไทยได้ประกาศตัวเป็นฝ่าย
ญี่ปุ่น ทำตนเป็นปฏิปักษ์และประณามฝ่ายสัมพันธมิตร
ทางหนังสือพิมพ์และทางวิทยุกระจายเสียง ฯลฯ แต่
คนไทยส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการกระทำนี้
และได้รวมตัวเป็น คณะกู้ชาติเสรีไทย

หน้าที่ของเสรีไทยจึงมีไว้เฉพาะต่อต้านญี่ปุ่น
ผู้ยึดครองและให้ความร่วมมือช่วยเหลือพันธมิตร
แต่ยังต้องทำให้สหรัฐฯ และอังกฤษเข้าใจ
ถูกต้องว่าการกระทำของรัฐบาลไทยไม่ใช่เป็น
ความรู้สึกของคนไทยส่วนใหญ่ แต่เป็นการ
กระทำของนักการเมืองเพื่อเอาตัวรอดเฉพาะหน้า
เท่านั้น

กั๊วนี้เพื่อให้ไทยไม่กลายเป็นประเทศผู้แพ้สงคราม และได้รับการรับรองเอกราชหลัจากสงครามสิ้นสุดลง เพราะฉะนั้น พระพิศาลสุขุมวิท และหลวงสุขุมน้อยประดิษฐ์ (ด้วยความช่วยเหลือของสถานทูตไทย) จะต้องแก้ความเข้าใจผิดของชาวอเมริกันที่เชื่อว่าคนไทยอยู่ฝ่ายญี่ปุ่นอย่างเต็มที่ และแก้ไขเรื่องที่ไทยถือโอกาสยึดเอาดินแดน 4 จังหวัดคืนจากฝรั่งเศส (ซึ่งเป็นฝ่ายสัมพันธมิตร) พร้อมกับโฆษณาชวนเชื่อทางวิทยุกระจายเสียงกล่าวหาฝรั่งเศสอย่างรุนแรง ว่าเป็นการกระทำของคนกลุ่มน้อยเท่านั้น

ประการที่สอง จะต้องเผยแพร่ให้คนอเมริกันทราบถึงการปฏิบัติงานของคณะกู้ชาติว่าได้ช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างไรบ้าง และคณะกู้ชาติเสรีไทยกั๊วในประเทศและนอกประเทศเป็นคณะเดียวกัน ให้ข้อมูลรายละเอียดของกิจกรรมที่เสรีไทยได้ทำ นอกจากนี้ยังมีภารกิจอื่นๆ อีกได้แก่

- เผยแพร่วัฒนธรรมไทย
- ติดต่อกับองค์การฝ่ายสัมพันธมิตรเพื่อฟื้นฟูสภาพเดิมแก่ประเทศไทย
- ศึกษาเรื่องการเงินและเรื่องอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย
- ชักชวนให้ชาวอเมริกันมาลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทย

ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพยายามติดต่อทำความเข้าใจกับฝ่ายสัมพันธมิตร อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส จีน และประเทศอื่นๆ ว่าประเทศไทย

และประชาชนคนไทยมิได้เห็นดีเห็นชอบกับการทำ
สงครามของญี่ปุ่น และมีความพร้อมที่จะ
ร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตรในการต่อต้านญี่ปุ่น
ทุกวิถีทาง

การเดินทางอันระหกระเหินยากลำบาก

การเดินทางในสมัยสงครามไม่สะดวกสบายเหมือน
ในสมัยนี้ เป็นการเดินทางที่แสนลำบากและใช้เวลา
แรมเดือน ไม่มีเครื่องบินไอพ่น ที่มีเก้าอี้ที่นั่งสบายๆ ที่
สามารถปรับเอนลงนอนเป็นที่นอนได้อย่างทุกวันนี้

พระพิศาลสุภุมวิทและคณะ ซึ่งประกอบด้วย
หลวงสุภุมย์ประดิษฐ์ นายกุ่มท จันทรเรือง นายแผน
วรรณเมธี และนายลักขี วาสิกสิริ ได้ออกเดินทางเมื่อ
วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2488 เวลาประมาณ 20.00 น.
โดยขึ้นเรือยนต์ขนาดเล็กจากท่าวาสุกรีไปตาม
แม่น้ำเจ้าพระยา เข้าคลองพระโขนงแล้วออกทะเลที่
ปากแม่น้ำบางปะกง ผู้โดยสารทั้งหมดต้องนั่งเบียดกันไป
ใช้เวลา 2 วัน 2 คืน อยู่ในเรือเล็กท่ามกลางคลื่น
ลมมรสุม ภัยธรรมชาติ และยัยต้องคอยหลบ
ทุ่นระเบิดและเรือของญี่ปุ่นด้วย

หลังจากรอนแรมอยู่กลางทะเลท่ามกลางคลื่นลม
มรสุม ทั้งคณะก็ได้ขึ้นเรือบินทะเลแบบแคทาลินา ของ
โอ.เอส.เอส. ซึ่งบินมารับจำนวน 2 ลำ การขึ้นเครื่องบิน
จากเรือเป็นไปโดยยากลำบากเพราะคลื่นแรง
เรือเทียบไม่ได้ ในที่สุดต้องลงเรือยางเพื่อไปขึ้นเครื่องบิน
เสียเวลาถึง 2 ชั่วโมงกว่ากว่าจะขึ้นเครื่องบินกันได้

เรียบร้อย เครื่องบินไปที่จุดหมายแรก คือ เมืองมัตราส ประเทศอินเดีย ซึ่งมีค่ายโอ.เอส.เอส.อยู่

ที่มัตราส หน่วยโอ.เอส.เอส. ของสหรัฐฯ เป็นผู้มารับ หลังจากได้พักผ่อนและรับทราบสถานการณ์ข้อมูล ที่นั่น 2 วัน ก็ได้เดินทางต่อไปยังเมืองโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา โดยทางเครื่องบิน ตลอดเวลาได้ใช้ชื่อรหัสเท่านั้น ที่โคลัมโบได้พบกับเจ้าหน้าที่ทหารอเมริกันอีก และตอบคำถามเมื่อเขาซักถามเกี่ยวกับประเทศไทย ขณะอยู่ที่โคลัมโบ 2 วันจึงได้เดินทางไปยังเมืองแคนดี ของศรีลังกา และได้พบกับ พันเอกคอฟลิน (Colonel Coughlin) หัวหน้าหน่วยโอ.เอส.เอส. ด้านเขตตะวันออกเฉียงใต้

พันเอกคอฟลิน ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ในฐานะที่ทั้งสองท่านเป็นผู้แทนของรูป หัวหน้าเสรีไทยในประเทศไทย ที่แคนดีนี้คณะได้พบปะเจรจากับพันเอกคอฟลินหลายครั้ง นอกจากนั้นได้ตอบข้อซักถามของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และบุคคลในคณะก๊วยชาติบางคน

คณะได้พบหัวหน้าแผนกโอ.เอส.เอส. ทั้ง 3 แผนก ได้แก่ แผนก Secret Intelligence แผนก Secret Operation และแผนก Research and Analysis ต้องตอบคำถามมากมายจนเขาพอใจ หัวหน้าทางฝ่ายอเมริกันได้แจ้งให้ทราบหลายเรื่องอาทิเช่น

- สหรัฐฯ และอังกฤษยอมรับว่าหัวหน้าเสรีไทยในประเทศไทยเป็นหัวหน้าและผู้แทนของคนไทย
- เดิมที สหรัฐฯ คิดว่าไทยมีคณะก๊วยชาติหลายคน ทำให้ทางเขานักใจในเรื่องการประสานงาน แต่

เมื่อทราบว่าเป็นคนเดียวและมีการประสานงานกัน
อย่างใกล้ชิดก็สบายใจขึ้น

- ทางสหรัฐฯ: กล่าวว่าญี่ปุ่นจะยึด (ปลดอาวุธ)
ประเทศไทยเร็วกว่าที่ฝ่ายสัมพันธมิตรจะเข้าไป
ช่วยเหลือได้ทัน

- ประเทศไทยไม่ได้อยู่ในเขตควบคุมของสหรัฐฯ
แต่อยู่ในเขตควบคุมของประเทศอังกฤษ การขออาวุธ
จากสหรัฐฯ จึงเป็นเรื่องไม่ง่ายขึ้น

- ในที่สุด รัฐบาลสหรัฐฯ ยอมรับฐานะของ
ประเทศไทย เหมือนก่อนสงคราม

พระพิศาลสุภุมวิท หลวงสุภุมนัยประดิษฐ์ และ
คณะออกเดินทางจากแคนดี กลับโคลัมโบในวันที่ 31
พฤษภาคม พ.ศ. 2488 หลังจากนั้นในวันที่ 7 มิถุนายน
พ.ศ. 2488 จึงได้ออกเดินทางไปยังนิวยอร์กและได้พบเสรีไทย
ฝ่ายอังกฤษหลายคน เช่น ม.ล. จิรายุ นพวงศ์ หลวงอาจ
พิศาลกิจ (อาจ พิศลยบุตร) นายวิวัฒน์ ณ ป้อมเพชร์
ม.ร.ว. กิตินัดดา กิตติการ ฯลฯ และก็ได้แลกเปลี่ยนข่าวสาร
ข้อมูลกัน จนวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2488 จึงได้เดินทาง
ออกจากนิวยอร์กไปสหรัฐอเมริกาโดยเครื่องบิน
ผ่านแอฟริกาไปทางคาซาลังกา แล้วผ่านเกาะอาซอเรส
เบอร์มิวดา จนถึงนิวยอร์ก เมื่อแวะที่ใดจะพบเจ้าหน้าที่
ไอ.เอส.เอส. เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศ และ
เจ้าหน้าที่กระทรวงกลาโหม ซึ่งจะซักถามเกี่ยวกับ
สถานการณ์ของประเทศไทยและคณะกู้ชาติ
ของไทย

เมื่อถึงนครนิวยอร์กและกรุงวอชิงตัน ดีซี คณะของ
หลวงพิศาลฯ ได้เข้าพบอัครราชทูตไทยและหัวหน้า
หน่วยเสรีไทยในสหรัฐอเมริกา ม.ล. ขาบ กุญชร ผู้ช่วย
ทูตทหารบก หลวงดิษฐการภักดี และนายอนันต์
จินตกานนท์ เลขานุการและเจ้าหน้าที่สถานทูตไทย

เนื่องจากขบวนการเสรีไทยต้องใช้คนเป็นจำนวน
มาก ขบวนการนี้จึงมีคนหลายประเภทตามที่ นายดิเรก
ชัยนาม เขียนถึงเสรีไทยว่า

“เป็นความจริงที่การปฏิบัติงานในครั้งนั้นมีผู้ร่วมงานเป็นจำนวนมาก ในบรรดาคน
หนุ่มๆ เช่นนั้นย่อมมีคนดีและคนชั่ว คนที่ซื่อสัตย์สุจริตและนักฉวยโอกาส หลายคน
ได้ร่ำรวยขึ้นผิดปกติ หลายคนได้รับบำเหน็จรางวัลในตำแหน่งหน้าที่ และก็มีอีกหลายคน
เหมือนกันที่เป็นอยู่อย่างไรก็เป็นอยู่อย่างนั้น บางคนไม่มีใครรู้จักและถูกลืม
แต่รายที่สุดก็คือ ในอีกไม่กี่ปีต่อมา เขาเหล่านั้นกลับถูกคนบางกลุ่มกีดกัน และตั้ง
ข้อหาจริงเท็จว่าเคยทำงานเสรีไทยก็มี ทั้งๆ ที่การปฏิบัติงานเพื่อรับใช้ประเทศครั้งนั้น
เป็นการเสียสละเพื่อประเทศชาติโดยแท้

“อันที่จริงบรรดาผู้ร่วมงานเสรีไทยส่วนมากหรือเกือบทั้งหมดมิได้ทำงานเพื่อรับใช้
นายปรีดี พนมยงค์ เท่านั้น...แต่ทำเพื่อชาติเป็นส่วนรวม แต่ครั้นแล้วก็หนีไม่พ้นที่จะ
ถูกกล่าวหาว่าเป็นพรรคพวกของนายปรีดีตลอดไป”

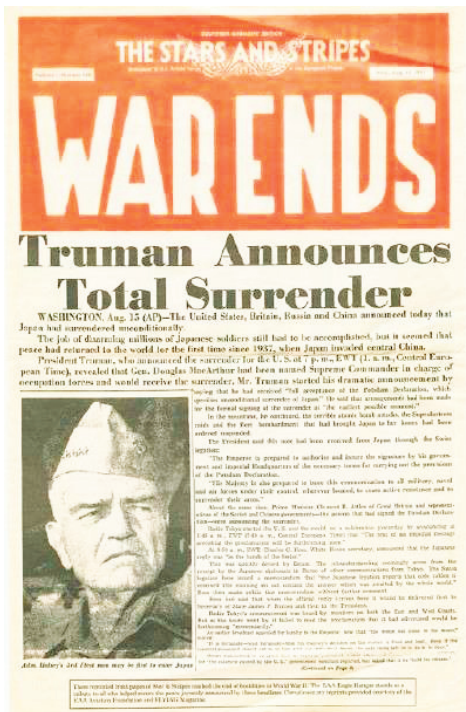
นายดิเรกตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อเวลาล่วงผ่าน 40 ปี
(เขียนเมื่อ พ.ศ. 2528) จนถึงตอนนี้เท่ากับว่านับต่อกาล
และเวลาได้ล่วงเลยถึงวันนี้เกือบ 66 ปีแล้ว จะยังมีสิ่งไร
ให้กังขาอีกหรือ ในเมื่อการทํางานร่วมกัน
เป็นความสัมพันธ์ที่ได้ทํางานร่วมอุดมการณ์
ที่สูงส่งและมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

การเจรจาเพื่อรักษาเอกราชของไทย

เมื่อสงครามเสร็จสิ้นลงปรากฏว่า อังกฤษจะไม่ยอมเลิกสถานะสงครามกับไทย และต้องการถือว่าไทยเป็นผู้แพ้สงคราม คณะเจรจาจากฝ่ายไทยได้มีโอกาสบรรยายให้เจ้าหน้าที่สหรัฐฯ ได้รับฟังและขอให้ช่วยสนับสนุนการขอให้อังกฤษยอมรับการประกาศวันสันติภาพไทย และยกเลิกความตั้งใจที่จะถือว่าประเทศไทยเป็นผู้แพ้สงคราม

ในสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้ เนื่องจากทางสหรัฐฯ ได้ทุ่มทุนทั้งกำลังเงินและกำลังทหารตลอดจนอาวุธ

ยุทธภัณฑ์ต่างๆ มากกว่าประเทศใดๆ และมีส่วนอย่างมากที่ทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรชนะสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศอื่นๆ จึงมีความเกรงใจ ดังนั้นเมื่อสหรัฐฯ ได้เจรจากับฝ่ายอังกฤษ ประเทศอังกฤษจึงยอมรับการประกาศสันติภาพของไทย แต่มีเงื่อนไขว่า ก่อนที่ทางอังกฤษจะยอมรับการประกาศสันติภาพของไทย ประเทศไทยต้องชดเชยค่าเสียหายให้กับอังกฤษโดยส่งข้าว 1.5 ล้านตัน และต้องชดเชยเงินค่าซ่อมแซมทางรถไฟสายพม่าที่เสียหาย รวมค่าเสียหายที่ไทยต้องจ่ายให้อังกฤษเป็นเงินประมาณ 91 ล้านบาท

วีรสตรีเสรีไทย

จะเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งหากคนไทยรุ่นหลังได้ทราบถึงวีรกรรมของผู้หลักผู้ใหญ่ที่ทำให้ประเทศไทยไม่ตกเป็นประเทศผู้แพ้สงคราม และไม่ต้องถูกแบ่งแยกประเทศเหมือนประเทศเกาหลีและประเทศเยอรมัน หรือถูกครอบครองโดยประเทศที่ชนะสงครามเหมือนประเทศญี่ปุ่น

ขบวนการเสรีไทยไม่ได้มีเพียงวีรบุรุษเท่านั้น แต่ยังมีวีรสตรีไทยที่ทำหน้าที่อย่างดีเลิศ แต่ครั้งโบราณมาผู้หญิงไทย “เปลือยกายตามท้องทุ่ง” ปกป้องลูกหลานแผ่นดินไทยไว้มาก สตรีไทยในยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ไม่ได้น้อยหน้า ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเสรีไทยจนได้รับคำยกย่องจากรัฐบาลต่างๆ หลายประเทศในเวลาต่อมา

ตัวแทนสตรีเสรีไทยร่วมเดินขบวนสวนสนาม

ภาพประวัติศาสตร์ ที่ท่านผู้หญิงพูนศุข
 ขึ้นขอบมากเป็นพิเศษ เป็นภาพที่กำลัง
 เดินเจ็ดหน้าอย่างองอาจ นำหน้าตำรวจ
 ที่พาท่านไปขออำนาจศาลฝากขัง
 ในข้อหาคดี “กบฏสันติภาพ”
 ท่านผู้หญิงพูนศุข บรรยายภาพไว้ด้วยตัวเอง
 ว่า “รูปประวัติศาสตร์ ถ่ายโดย น.ส.พ.
 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2495
 ขณะที่ตำรวจนำไปศาลอาญาเพื่อขอ
 อำนาจฝากขัง อายุ 40 ปี 10 เดือน 19 วัน
 ข้อหาขบถภายในและภายนอก
 ราชอาณาจักร”

สตรีอาวุโสท่านหนึ่งที่เคยมีบทบาทในขบวนการเสรี
 ไทยตั้งข้อสังเกตว่า “คนที่เป็นเสรีไทยมักไม่ค่อยยอม
 แสดงตัวกัน เพราะการแสดงตัวในช่วงที่ญี่ปุ่นยึดครอง
 นั้นหมายถึงการต่อต้านรัฐบาลและญี่ปุ่น ซึ่งย่อมจะ
 ทำให้ตัวเองและครอบครัวอยู่ในสถานการณ์ไม่ปลอดภัย
 อีกทั้งผู้ที่มีส่วนร่วมในครั้งนั้นก็ไม่มีใครจะอดอ้าง
 แสดงตัวหาผลประโยชน์ เพราะได้ตั้งปณิธานไว้ว่าจะไม่
 เอาความเป็นเสรีไทยมาหาประโยชน์ในภายหลัง”

ในงานสำคัญที่สุดของชาติไทยงานหนึ่งที่ถูกเรียก
 ว่า “ขบวนการเสรีไทย” สตรีไทยมีบทบาท
 อันสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปจากบุรุษที่สมัครเข้า
 ขบวนการเสรีไทย ต่างคนต่างทำในสิ่งที่ตัวเองถนัด
 ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

วีรสตรีเสรีไทยสายประเทศไทย

บทความต่างๆ ที่เกี่ยวกับเสรีไทยกล่าวถึงบทบาทของสตรีในขบวนการเสรีไทยน้อยมาก ผมจึงขอนำมาเล่าเพื่อไม่ให้ลืมบทบาทของสตรีในขบวนการนี้ โดยขอเริ่มจากภรรยาของนายปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าเสรีไทยในประเทศไทย

ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์

ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์

ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์ เป็นภรรยาของนายปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าคณะเสรีไทยในประเทศไทย เป็นผู้นำที่นำระบอบประชาธิปไตยมาสู่ประเทศไทย และเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐบุรุษอาวุโสท่านแรก และท่านเดียวของประเทศไทย

ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์ มีส่วนร่วมรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 เมื่อรัฐบาลไทยตัดสินใจที่จะยอมให้ทหารญี่ปุ่นเดินทัพผ่านไทย ตามคำบอกเล่าของท่านผู้หญิงเอง ท่านไม่เคยได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่ใดๆ เป็นพิเศษ แต่ก็ทำหน้าที่แม่บ้านคอยต้อนรับบรรดาแขกที่มาเข้าพบนายปรีดี เพื่อปรึกษาหารือได้อย่างบริบูรณ์พร้อมสรรพ และที่จะละเว้นไปเสียมิได้ ท่านกล่าวว่าอาศัยที่ท่านชอบฟังข่าวจากวิทยุ ท่านจึงทำหน้าที่สรุปข่าวการสู้รบจากสมรภูมิต่างๆ ให้นายปรีดีฟัง บางครั้งท่านก็ช่วยเขียนรหัสด้วยลายมือบรรจง นอกจากนั้น ก็ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับเสรีไทยที่มาปรึกษานายปรีดีที่ศาลาพิมาน³

ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้กับ กองบรรณาธิการ จุลสารหอจดหมายเหตุธรรมศาสตร์⁴ โดยกล่าวอ้างถึงความบางตอนที่เคยเขียนเล่าไว้ใน บทความทรงจำเรื่อง ย้อนรอยถนนสีลม ดังนี้....

"ในวันที่ 8 ธันวาคม 2484 ครอบครัวข้าพเจ้ารู้สึกสลดหดหู่ใจเช่นเดียวกับราษฎรไทย ทั้งปวง เมื่อหนังสือพิมพ์ Washington Times Herald ได้รายงานข่าวว่า ชาวไทยได้ ทราบข่าวยอมจำนนญี่ปุ่นด้วยความตกตะลึง และพากันยืนงงงันในถนนด้วยน้ำตา นอง (The Thailanders, shocked by news of the surrender, wept as they stood dazed in the streets.)

หนังสือพิมพ์ศรีกรุง
เสนอข่าวทหารไทย
จะร่วมมือกับทหารญี่ปุ่น

"ในบ่ายวันเดียวกัน เมื่อนายปรีดีกลับจากการ ประชุม ครม. ถึงบ้าน มีมิตรสหายและลูกศิษย์หลายคน มาคอยอยู่ อาทิ หลวงบรรณกรโกวิท (เป่าว์ จักกะพาก) สงวน ตูลารักษ์ จำกั๊ด พลังกูร วิจิตร ลุตตานนท์ เตียง ศิริพันธ์ ถวิล อุดล ม.ล. กรී เดชาติวงศ์ (หลวง ขาติวงศ์วรวัฒน์) และอีกหลายท่าน ทุกคนแสดงความ รู้สึกเจ็บใจและแค้นใจที่กองทหารญี่ปุ่นรุกรานประเทศ ไทย โดยที่รัฐบาลไทยขณะนั้นยอมจำนนอย่างไม่มี เงื่อนไข ผู้มาประชุมในวันนั้นตกลงพลีชีพเพื่อชาติ เพื่อ กอบกู้เอกราชอธิปไตยสมบูรณ์ของชาติไทย ในการนี้ ได้ตกลง จัดตั้งองค์การต่อต้านญี่ปุ่น ประกอบด้วย คนไทยที่รักชาติทุกชนชั้น วรรณะ ทั้งใน ประเทศและที่อยู่ในต่างประเทศ ที่ประชุมได้มอบ ภาระให้นายปรีดีเป็นหัวหน้า และกำหนดแผนการ ปฏิบัติต่อไป ซึ่งเป็นที่มาของการก่อตั้งขบวนการ เสรีไทย

"เหตุการณ์บ้านเมืองคับขันเช่นนี้ เป็นความทุกข์ของคนไทยที่รักชาติ รักแผ่นดิน ทุกคน ทางญี่ปุ่นปีรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ให้นายปรีดีต้องออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อเป็นหนึ่งในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในรัชกาลที่ 8 โดยมติของสภาผู้แทนราษฎร และต่อมาดำรงตำแหน่งเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแต่ผู้เดียว (Sole Regent) จึงทำให้นายปรีดีสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าขบวนการเสรีไทยได้อย่างเต็มตัว

"โดยปกตินายปรีดีจะไม่ปรึกษาเรื่องราชการแผ่นดินกับฉันเลย แต่ครั้งนี้เป็นงานรับใช้ชาติ และฉันก็เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ นายปรีดีจึงมอบหมายให้ฉันเป็นคนคัดลายมือรหัสวิทยุสำหรับติดต่อกับฝ่ายสัมพันธมิตร และยังมีหน้าที่รับฟังข่าวสารสู้รบในสมรภูมิต่างๆ ระหว่างฝ่ายสัมพันธมิตรและอักษะ เพื่อประกอบการประเมินผลบทบาทของเสรีไทย

"ใช้วิธีเขียนเป็นตัวหนังสือ คือฉันเขียนตัวบรรจง จึงช่วยเขียนรหัสด้วยลายมือเป็นภาษาอังกฤษแบบตัวพิมพ์ใหญ่ก่อนที่จะนำไปเข้าเป็นโค้ดลับเพื่อเป็นการพรางหลักฐาน เพราะหากถูกจับได้ก็ไม่รู้ว่าเป็นลายมือใคร และตอนนั้นใช้พิมพ์ดีดไม่ได้ หากพวกญี่ปุ่นเขาจับได้ สมัยนั้นมันตรวจกันรู้ว่าเป็นพิมพ์ดีดจากไหน บางครั้งก็เขียนคำสั่งของนายปรีดีที่จะส่งไปต่างประเทศ ส่วนฝ่ายถอดรหัสนั้นก็มีพวกเสรีไทยสายอังกฤษหรือสายอเมริกาเป็นคนจัดการ

"นอกจากนี้ ฉันรู้จักผู้คนในวงกว้าง กอปรกับรู้ความเป็นมาของบุคคลหลายคนที่มีชื่อเสียงในสังคมก็ได้ใช้จุดนี้ช่วยนายปรีดี ซึ่งได้รับการยอมรับจากฝ่ายสัมพันธมิตรในการพิสูจน์สมาชิกขบวนการเสรีไทยบางท่าน ทั้งนี้ทั้งนั้น เราทำกันอย่างเป็นความลับ ถือว่าเป็นวินัยสูงสุดของขบวนการเสรีไทย ฉะนั้น บทบาทของฉันก็เหมือนกับพลพรรคธรรมดาคนหนึ่งของขบวนการเสรีไทย

“ฉันขออนุญาตยกสุนทรพจน์ของ รุธ เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2488 มาเป็นข้อสรุปในหัวข้อนี้ว่า ถือว่า กำหนัดที่เป็นผู้รับใช้ชาติ มิได้ถือว่าเป็นผู้กู้ชาติ การกู้ชาติเป็นการกระทำของคนไทยทั่วปวง ซึ่งแม้ผู้ไม่ได้ร่วมในองค์การนี้โดยตรง ก็ยังมีอีกประมาณ 17 ล้านคน ที่ได้กระทำโดยอิสระของตน ในการต่อต้านด้วยวิถีทางที่เขาเหล่านั้นสามารถทำได้ หรือเขากำลังใจช่วยขับไล่ญี่ปุ่น หรือช่วยผู้รับใช้ชาติ ซึ่งเท่ากับเปิดโอกาสให้ผู้รับใช้ชาติทำการได้สะดวกเป็นต้น คนไทยทั้งปวงเหล่านี้ทุกคนร่วมกันทำการกู้ชาติของตนด้วยกันทั้งสิ้น”

ประชุมเสรีไทยที่บ้าน
นายปรีดี

ท่านผู้หญิงพูนศุข
หญิงสาวจากตระกูล “ณ
ป้อมเพชร”⁵ เป็นสุภาพ
สตรีธรรมดาที่ไม่ธรรมดา
ประวัติของท่านผู้หญิง
พูน ศุ ข ภู ก จ ริ ก
เป็นส่วนหนึ่งของ
ประวัติศาสตร์ประเทศ
ไทย ประวัติศาสตร์การ

ปกครองของประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว ด้วยการดำเนินชีวิตของท่านได้สร้างคุณงามความดีไว้อย่างมากมายทั้งต่อครอบครัว วงศ์ตระกูล ต่อสังคม อุทิศตนเพื่อสาธารณประโยชน์มาโดยตลอด ท่านจึงเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายที่สุดและยืนหยัดความเด็ดเดี่ยวจนแม้วันสิ้นลมหายใจ (อ่านชีวประวัติของท่านได้จากบันทึกต่างๆ มากมาย รวมทั้งจาก หนังสือ ธรรมาลัย ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์, ไม่ขอรับเกียรติยศใดๆ ทั้งสิ้น)

นางฉลบทชลัย์ย์ พलगกูร
คูชีวิตนายจำกัต พलगกูร
ผู้ก่อตั้งโรงเรียนดรุณทธาน

ฉลบทชลัย์ย์ พलगกูร

นางฉลบทชลัย์ย์ พलगกูร ผู้ซึ่งมีลูกศิษย์ลูกหาเต็มเมืองเนื่องจากเป็นผู้ก่อตั้งและเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนดรุณทธาน เป็นอีกท่านหนึ่งที่ทำงานอยู่ในขบวนการเสรีไทย ท่านเป็นภรรยาของนายจำกัต พलगกูร ทั้งนายจำกัตและนางฉลบทชลัย์ย์ เสียสละอนาคตของเขาเพื่อประเทศไทย ทั้งสองท่านเป็นนักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง มีอนาคตสดใสในสังคมไทยในขณะนั้น และจวบจนวันนี้ “คุณครูฉลบท” ก็ยังเป็นที่เคารพและรักในสังคม

ผมขอนำข้อเขียนของนายจำกัต จากต้นฉบับเรื่อง “การกู้ชาติ” ที่เขียนไม่จบเพราะท่านเสียชีวิตในประเทศจีนในขณะที่ท่านเดินทางไปประสานงานกับขบวนการในประเทศจีน เมื่อหัวหน้าขบวนการเสรีไทยมอบหมายให้นายจำกัต พलगกูรเป็นผู้แทนไปติดต่อกับสัมพันธมิตรที่ประเทศจีน ซึ่งในขณะนั้น (พ.ศ. 2484) นายจำกัตอายุเพียง 28 ปีเท่านั้น และ นางฉลบทชลัย์ย์ มีอายุเพียง 26 ปี ทั้งนายจำกัตและนางฉลบทชลัย์ย์กราบทีว่าการกู้ชาติครั้งนี้มีอันตรายมาก เพราะต้องเดินทางโดยเรือและต้องเดินทางเท้าผ่านป่าทึบสามารถติดโรคร้ายในป่าได้เสมอ ในขณะที่มีศัตรูทั้งญี่ปุ่นและจีนบางกลุ่มตลอดทาง

ในการเดินทางครั้งนี้นางฉลวยชัย ได้ร่วมเดินทางไปจังหวัดนครพนม เพื่อไปส่งนายจำกดลงเรือข้ามฟากไปประเทศลาวเพื่อเดินทางต่อไปยังเมืองจุงกิงในประเทศจีน นับว่านางฉลวยชัยเสียสละอย่างมากที่ไม่ได้ห้ามปรามนายจำกดไม่ให้เดินทางไปในครั้งนั้น และยังตัดสินใจเดินทางไปส่งสามีถึงท่าแขกริมฝั่งแม่น้ำโขงด้วยตนเอง

นายจำกดทำบันทึกละแวกด้วยลายมือเกี่ยวกับเหตุการณ์ในวันที่ย่อออกจากประเทศไทยว่า⁶

“อากาศครึ้มๆ นิดๆ แต่ก็ร้อนอบอ้าว ใม่ใม่กระดิกเลย ข้าพเจ้าเดินทางตามไปด้วยอย่างคนไร้จิตใจอย่างคนเดินในฝัน ครู่หนึ่งต่อมา เราไปถึงริมฝั่งแม่น้ำโขง มองจากตลิ่งอันสูงชันลงไปเห็นระดับน้ำอยู่เบื้องล่างมีระลอกน้อยๆ ขณะนั้นแดดออกมาสลัวๆ เมื่อถามหาเรือได้แล้ว นายเตียง ศิริขันธ์ ก็นำหน้าพาหนุ่้นั้นลงกระดักที่ตลิ่ง

“ข้าพเจ้าค่อยๆ ลงบันไดตามไปด้วย และสาวเท้าตามไปจนติดตัวภรรยาของข้าพเจ้า ภรรยาข้าพเจ้ารีบเดินไปโดยเร็วมุ่งหน้าไปยังประทุนนั้นเพื่อติดบทบาทอันเศร้าโศกซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ ข้าพเจ้าจับมือภรรยาแล้วกล่าวว่า “อยู่ดีๆ นะ” ภรรยาข้าพเจ้าก็สลัดมือกัมหน้าว้งหนีลึบเข้าไปในประทุนเรือ โดยไม่กล้าสบตาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้จับมือลากับนางนิवास และได้สวมกอดนายเตียง เพื่อนร่วมชีวิต กล่าวคำอำลา ซึ่งอาจจะป็นครั้งสุดท้ายก็ได้”⁷

“คุณครูฉลวย” เป็นหม้ายมาตลอดตั้งแต่นายจำกดเสียชีวิตในประเทศจีนในการเดินทางไปครั้งนั้น ผมไม่เคยพบนายจำกด เพราะท่านเสียชีวิตก่อนที่ผมจะเกิด แต่ยังมีเกียรติที่ได้พบ “คุณครูฉลวย” ตั้งแต่ผมอายุ 6-7 ขวบ

จนถึงทุกวันนี้ แต่ผู้ใหญ่ทุกท่านที่รู้จักนายจำกั๊ด มีแต่เรื่องดีๆ เกี่ยวกับนายจำกั๊ดมาเล่าให้ฟังเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรักชาติและความพร้อมที่จะเสียสละให้กับส่วนรวม

“คุณครูฉลบ” ได้สืบสานปณิธานที่มีร่วมกับ นายจำกั๊ดในการสร้างโรงเรียนครูโณทยานและได้อบรม สักสอนเด็กๆ ด้วยความรัก (ที่หายากในครูสมัยใหม่) และเคร่งครัดในวินัยแห่งความเป็นครู ท่านเลิกสอน มาตั้งแต่ พ.ศ. 2550 ขณะที่ท่านมีอายุ 92 ปี แต่ความจำ ท่านยังดีเยี่ยมจำลูกศิษย์ของท่านได้แทบทุกคน

ท่านผู้หญิง พูนศุข พนมยงค์ เขียนถึงคุณครู ฉลบขลัยย์ พलगูร เมื่อ พ.ศ. 2543 เนื่องในโอกาส ครบ 7 รอบของคุณครูฉลบขลัยย์^๑ ว่า

“ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ศิษย์โรงเรียนครูโณทยาน จัดงานฉลองวันเกิดคุณฉลบขลัยย์ พलगูร ครบ 7 รอบในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2543 ข้าพเจ้าได้อินชื่อคุณฉลบขลัยย์ มาก่อนที่จะรู้จักตัว กล่าวคือน้องๆ ของข้าพเจ้าเป็นนักเรียนประจำโรงเรียนราชินีและมีเพื่อนสนิทหลายคน ในจำนวนนี้มีชื่อเพื่อนที่แปลกคนหนึ่ง คือ นางสาวฉลบขลัยย์ มหานีรานนท์ ซึ่งทำให้จดจำได้ดี ต่อมาหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษที่ออกใน กรุงเทพฯ ได้ลงรูปนางสาวฉลบขลัยย์เต็มหน้าด้านนอก ทำให้ได้เห็นนางสาว ฉลบขลัยย์ ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกยินดีเพราะเป็นสุภาพสตรีไม่กี่คนที่ได้รับทุนเล่าเรียนหลวง (King’s Scholarship)

“ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ. 2480 ข้าพเจ้ามีโอกาสไปยุโรป ที่ประเทศฝรั่งเศสได้พบนักเรียนไทยกลุ่มหนึ่งจากประเทศอังกฤษ ซึ่งในกลุ่มนี้ มีอยู่คนหนึ่งข้าพเจ้ารู้จัก คือ คุณจำกัต์ พลาญกูร ซึ่งเคยเรียนภาษาฝรั่งเศสด้วยกันที่ Alliance Française เมื่อปี พ.ศ. 2471 คุณจำกัต์ได้แนะนำเพื่อนหญิงที่มาด้วยคือคุณฉลวยชัย ซึ่งข้าพเจ้าได้ยินชื่อเสียงมาก่อนแล้ว

“เมื่อคุณจำกัต์สำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ และกลับมาประเทศไทยได้มาเยือนนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเคยรู้จักกันเมื่อครั้งนายปรีดีไปราชการที่ประเทศอังกฤษ คุณจำกัต์ไม่ได้รับราชการ แต่มีอาชีพอิสระคือเป็นนักคิด นักเขียน เมื่อคุณฉลวยชัย กลับจากอังกฤษก็ได้เข้าสู่พิธีสมรสกับคุณจำกัต์ที่บ้านพระยามคังวิทยาเสริมซึ่งเป็นบิดาเมื่อ ปี พ.ศ. 2482 และร่วมกันตั้ง ร.ร.ดร.โณทยาน ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้มอบลูกกลิตา ซึ่งเป็นโรคชักตั้งแต่อายุได้ 3 เดือน ทำให้สมองไม่พัฒนา ไปให้คุณจำกัต์และคุณฉลวยชัยดูแล พร้อมทั้งคนเลี้ยง

“เมื่อปี พ.ศ. 2484 ญี่ปุ่นได้ยกกองทัพมารุกรานประเทศไทย และรัฐบาลในขณะนั้น ได้ยินยอมให้เดินทัพผ่าน และต่อมาได้ทำสัญญาร่วมมือกับทั้งประเทศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและบริเตนใหญ่ ทำให้คนไทยจำนวนหนึ่งไม่เห็นด้วย จึงได้รวบรวมบรรดาผู้ที่มีอุดมการณ์ร่วมกันต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อให้เมืองไทยเป็นอิสระและป๋อริปไตย คุณจำกัต์เป็นผู้หนึ่งที่มีความคิดตรงกับนายปรีดี ได้มาปรึกษากันบ่อยครั้ง ในที่สุดก็รับหน้าที่สำคัญโดยเสี่ยงชีวิตเดินทางไปประเทศจีน คุณจำกัต์ได้เดินทางไปถึงจุงกิง เมืองหลวงของจีนในระหว่างสงครามเพื่อหาทางติดต่อกับหัวหน้าเสรีไทยอเมริกา แต่ไม่ได้รับการตอบรับ เนื่องจากการเดินทางตรากตรำ จึงทำให้ล้มป่วยและถึงแก่กรรม ณ นครจุงกิง ก่อนถึงแก่กรรมได้มีโอกาสพบกับ หม่อมเจ้าศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท (ท่านจีน) และเสรีไทยจากอเมริกา จากอังกฤษบางคน

“ส่วนคุณฉลวยชัย เมื่อไปส่งคุณจำกั๊ดที่ริมแม่น้ำโขงฝั่งลาวแล้วก็เดินทางกลับมาสอนหนังสือตามเดิม หัวหน้าขบวนการเสรีไทยได้มอบหมายให้ช่วยพี่วิทย์และติดต่อกับเสรีไทยภาคอีสาน คุณฉลวยชัย จึงไปๆ มาๆ ระหว่าง ร.ร. กับทำเนียบท่าช้าง จนสงครามรุนแรงมีการทิ้งระเบิดเวลากลางวันด้วยจึงได้ปิดโรงเรียน หัวหน้าขบวนการเสรีไทยจึงให้ไปประทับที่พระราชวังบางปะอิน ข้าพเจ้าและครอบครัวได้ตามเสด็จเพื่อรับใช้เบื้องพระยุคลบาท คุณฉลวยฯ ได้ไปด้วย นายปรีดีจึงได้จัดตั้งโรงเรียนเพื่อให้ข้าราชการและบุตรหลานผู้ที่อพยพในละแวกนั้นได้เข้าเรียนเพื่อไม่เสียเวลาเรียน และได้จัดครูจาก ร.ร.เตรียมอุดม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไปช่วยสอน คุณฉลวยฯ เป็นผู้หนึ่งที่เป็นครู

“เมื่อสงครามสิ้นสุด คุณฉลวยฯ จึงทราบแน่นอนว่าคุณจำกั๊ดได้เสียชีวิต เพราะตลอดเวลาในระหว่างสงคราม คุณฉลวยฯ ไม่เคยถามถึงเลยเพราะถือว่าเป็นความลับอย่างยิ่ง คุณฉลวยฯ ได้กลับมาเปิด ร.ร. และสอนหนังสือเช่นเคย จนรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 โรงเรียนถูกค้นโดยนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งเป็นฝ่ายชนะ พรรคพวกถูกจับและถูกฆ่าอย่างโหดเหี้ยมทารุณ คุณฉลวยฯ ได้ช่วยเหลือบุตรธิดาของผู้เคราะห์ร้ายให้ได้เรียนในโรงเรียนของเธอ คุณฉลวยฯ เป็นผู้รักความเป็นธรรม ได้ช่วยเหลือเห็นใจผู้ที่ถูกข่มเหงรังแกอย่างไม่เป็นธรรม เช่น นักศึกษาในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ทั้งๆ ที่บางคนไม่เคยรู้จักมาก่อน สำหรับครอบครัวข้าพเจ้าแล้วเธอได้เป็นกำลังใจให้ความอบอุ่นเยี่ยงญาติสนิท เมื่อนายปรีดีลี้ภัยไปอยู่ฝรั่งเศส เธอก็ไปเยี่ยมปีละครั้งจวบจนวาระสุดท้ายที่นายปรีดีสิ้นชีวิต ก็ได้เป็นเพื่อนทางใจของข้าพเจ้าตลอดมา เท่าที่คบกันมากกว่า 50 ปี ข้าพเจ้าได้รู้เห็นนิสัยคุณฉลวยฯ เป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ อดทน ไม่รู้จักคำว่าโกรธ ชอบช่วยเหลือบุคคลต่างๆ ที่ได้รับความไม่เป็นธรรม จนข้าพเจ้าให้สมญานามว่า แม่พระ”

สมเด็จพระนางเจ้า
รำไพพรรณี พระบรมราชินี
ในรัชกาลที่ 7

วีรสตรีเสรีไทยสายอังกฤษ

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7

ใน พ.ศ. 2484 ข้าราชการในสถานทูตไทยในบริเตนใหญ่ (Great Britain) เดินทางกลับประเทศไทยตามคำสั่งของรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม แต่คนไทย ตั้งแต่เจ้านายเชื้อพระวงศ์และนักเรียนไทยหลายคนได้ฝ่าฝืนคำสั่งรัฐบาลไทยและไม่ยอมกลับตามคำสั่งดังกล่าว

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 เป็นเจ้านายที่มีส่วนร่วมในขบวนการเสรีไทยในบทบาทของ “แนวหลัง” อย่างแท้จริง โดยพระราชทานการสนับสนุนการก่อตั้งและการเข้าร่วมขบวนการเสรีไทยในสหราชอาณาจักร การสนับสนุนของพระองค์เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกเสรีไทย และยังมีความสำคัญในเชิงสัญลักษณ์ที่ว่า การรักษาเสรีภาพและเอกราชของประเทศไทยเป็นเรื่องของคนไทยทุกคนไม่ว่าจะเป็นคน

ประตูโรงแรมบราวน์ ที่ตั้งของสำนักงานเสรีไทยในอังกฤษเมื่อ 60 กว่าปีที่แล้ว

สามัญชนหรือเป็นเจ้า หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์
ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเป็นมหาดเล็กและราชเลขาฯ ส่วน
พระองค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้
ประทานสัมภาษณ์ว่า เมื่อเข้าไปกราบบังคมทูลขอ
พระราชทานพระอนุญาตจากสมเด็จพระนางเจ้ารำไพ
พรรณี พระองค์ทรงรับสั่งว่า

“ไปรบเถอะ ถ้าฉันเป็นผู้ชายก็จะสมัครกับเขาเหมือนกัน แต่นี่เป็นผู้หญิงก็จะอยู่ที่นี้
ไม่ต้องเป็นห่วง ไปรบตามหน้าที่คนไทยเถอะ”¹⁰

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีได้เสด็จฯ ไป
สหรัฐอเมริกาเพื่อทรงเยี่ยมคนไทย ในระหว่างที่
พระองค์ประทับในสหรัฐอเมริกา พระองค์ไม่ทรงถือ
พระองค์เลย นอกจากนี้ระหว่างสงคราม พระองค์ยัง
เสด็จฯ ไปลอนดอนโดยรถไฟสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง
เพื่อทรงช่วยงานอาสาสมัคร ภาษาดสากล เช่น
พันสำลี ห่อซองให้เชลยศึก ดังที่พระองค์ได้
พระราชทานสัมภาษณ์แก่หนังสือพิมพ์ว่า

“ฉันเป็นแต่เพียงไปลงชื่อกับเขา เป็นกำลังใจให้กับคนที่
ทำงาน ฉันเองไปช่วยเขาทางด้านกาชาด แต่ฉันทำ
อย่างไม่มีเป็นทางการ ระหว่างที่พวกเสรีไทยไปฝึกโดดร่ม
และฝึกอาวุธกัน”

นอกจากนี้ยังมี ม.จ. ผ่องแผ้ว (สวสดีวัฒน์)
จักรพันธุ์ และหม่อมเสมอ สวสดีวัฒน์ ซึ่งได้โดยเสด็จฯ
สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี เวลาพระองค์เสด็จฯ
ไปทรงสนับสนุนกาชาดดังกล่าว

ม.จ. ผ่องแผ้ว จักรพันธุ์

คุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร

คุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร (รักตประจित)

คุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร ทำหน้าที่เป็นเลขานุการให้กับนายมนี สานะเสน เสรีไทยจากสหรัฐอเมริกา ที่ย้ายมาที่ประเทศอังกฤษ (เดิมท่านอยู่ที่อังกฤษแต่ย้ายไปสหรัฐอเมริกา) เพื่อมาจัดตั้งขบวนการเสรีไทยในอังกฤษ คุณหญิงสุภาพทำงานด้านเอกสาร และติดต่อกับคนไทยในอังกฤษจนสามารถรวบรวมคนไทยเข้าขบวนการเสรีไทยได้เป็นจำนวนมาก ต่อมารัฐบาลอังกฤษส่งคุณหญิงสุภาพไปที่กรุงนิวเดลี ทำหน้าที่เป็นผู้แปลและผู้ประกาศข่าวภาคภาษาไทยที่สถานีวิทยุ All India Radio คุณหญิงสุภาพได้รับหน้าที่ที่สำคัญในการแปลและเขียนข่าวเพื่อตีพิมพ์ในปัลลิวและข่าวกองบัญชาการทหารสูงสุดของฝ่ายสัมพันธมิตรที่เมืองกัลกัตตา

งานของคุณหญิงสุภาพเป็นการให้ข่าวความคืบหน้าทางสงครามของฝ่ายสัมพันธมิตรเพื่อใช้ในประเทศไทยให้คนไทยทราบถึงสถานการณ์ของสงคราม นับว่าเป็นงานด้านจิตวิทยาที่สำคัญของฝ่ายสัมพันธมิตร

คุณหญิงสุภาพ ยศสุนทรท่ามกลางเสรีไทยสายอังกฤษ

นางบุปผา บุรี และนางสาวอนงค์ แท้สุจิ

นางบุปผา บุรี และนางสาวอนงค์ แท้สุจิ ซึ่งศึกษา
ด้านการพยาบาลที่ประเทศอังกฤษได้สมัครเป็นพยาบาล
อาสาสมัครในกองทัพอังกฤษ และได้รับหน้าที่ดูแล
ปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บจากการเปิดจากการ
โจมตีทางอากาศของฝ่ายอักษะ ซึ่งในขณะนั้นฝ่าย
อักษะเป็นฝ่ายได้เปรียบในการรบทางอากาศกับฝ่าย
สัมพันธมิตร

นับว่าสตรีไทยไม่ว่าจะเป็นเจ้านายหรือคนธรรมดา
ต่างได้ใช้ความถนัดเฉพาะตัวทำประโยชน์ต่อ
คนในอังกฤษ ไม่ว่าผู้บาดเจ็บจะเป็นคนชาติใดก็ตาม
และยังเป็นการสำคัญในการสนับสนุนการ
ทำงานของเสรีไทยฝ่ายชายได้อย่างดี

วีรสตรีเสรีไทยสายสหรัฐอเมริกา

ข้อมูลเกี่ยวกับสตรีในขบวนการเสรีไทยในสหรัฐฯ
ดูจะครบถ้วนมากกว่าสตรีเสรีไทยในสายอื่นๆ เพราะมี
บทความที่เขียนโดยสตรีหลายท่านด้วยกัน เช่น คุณ
หญิงจินตนา ยศสุนทร (นาควัชรះ) คุณกรองทอง
ชุดิมา ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ (พูนทรัพย์ ไกรยง)
คุณหญิงอัมพร มีสุข (ชัยปานิ) คุณหญิงอุบล หุระ
นันท์ (ความเสน) ซึ่งทุกท่านได้เขียนบทความตอนที่
อายุมากแล้ว เพราะในตอนแรกต่างยึดมั่นในคำสัญญา
ที่จะไม่แสดงตัวเป็นเสรีไทยเพื่อผลประโยชน์ใดๆ แต่
ภายหลังมีคนชักชวนมากเพราะกลัวว่าประวัติศาสตร์
เกี่ยวกับเสรีไทยจะหายไป ถึงกระนั้นก็ยังไม่มีใครบดขยี้
ชีวิต ความยากลำบาก และความสุขเล็กๆ น้อยๆ ที่ท่าน

เหล่านี้มี ผมจึงได้พยายามรวบรวมเรื่องราวจากการ
สัมภาษณ์ท่านเหล่านี้มาเล่าให้เห็น ทั้งด้านการทำงาน
เสรีไทยและด้านชีวิตส่วนตัว

นางสาวกรองทอง ชูติมา

นางสาวกรองทอง ชูติมา

เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ผมได้มีโอกาส
สัมภาษณ์คุณกรองทอง ชูติมาในวันรำลึกถึงวัน
สันติภาพไทยที่อาคารเสรีไทยอนุสรณ์ สวนเสรีไทย เขต
บึงกุ่ม ท่านเป็นเสรีไทยสายสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันอายุ
94 ปีแล้ว

ในอดีตท่านเคยเป็นผู้อำนวยการฝ่ายธนาคารแห่ง
ประเทศไทย สมัยท่านผู้ว่าการฯ เล้ง ศรีสมวงศ์ เคย
ร่วมงานกับคุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร และ ดร. ปิ้วย
อิงภากรณ์

คุณกรองทองยังมีสุขภาพดีและมีความจำดีเยี่ยม
ยังสามารถเดินทางไกลไปสหรัฐอเมริกาเพื่อเยี่ยม
หลานๆ อยู่เสมอ คุณกรองทองเล่าย้อนไปไกลถึง
ช่วงเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งท่านเป็นส่วนหนึ่งของ
ประวัติศาสตร์ รวากับเหตุการณ์เพิ่งเกิดขึ้น

"ฉันยังเด็กมาก เป็นนักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง พอประเทศไทยประกาศสงครามกับ
สหรัฐอเมริกาและฝ่ายสัมพันธมิตร ท่านทูตถามฉันว่าจะกลับเมืองไทยตามคำสั่ง
รัฐบาลหรือจะอยู่เป็นเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่นที่รุกรานประเทศไทย อันก็ตอบทันที
ทันใดว่าจะสู้เพื่อประเทศไทย

“ในขณะนั้นฉันไม่ได้คิดหรอกว่า ถ้าญี่ปุ่นชนะสงคราม นักเรียนไทยที่ไม่ยอมกลับบ้าน อาจจะถูกกองทัพหรือประหารชีวิต เมื่อเพื่อนถามว่าถ้ากลับประเทศไทยไม่ได้ อยากจะไปอยู่ที่ไหน ฉันก็ตอบอย่างสนุกสนานว่าฉันจะไปอาร์เจนตินา เพราะที่นั่นมีวัวและดีมันน่ารักดี” คุณกรรทองหัวเราะเมื่อพูดถึงเหตุผลที่จะไปอยู่อาร์เจนตินา “ตอนนั้น คิดแต่ว่าเราควรทำอะไรให้ประเทศไทยดี โดยไม่ได้คิดถึงอันตราย”

คุณกรรทองร่วมขบวนการเสรีไทยกับ คุณหญิง จินตนา ยศสุนทร และ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ คุณหญิงอัมพร มีสุข คุณหญิงอุบล หุระนันท์ คุณราชน กาญจนะวณิช คุณบุญเยี่ยม มีสุข และอีกหลายท่าน

เมื่อคุณกรรทองเดินทางมากรุงวอชิงตันก็จะมาพักที่บ้านคุณอนันต์และคุณชุบ จินตกานนท์ ท่านชมว่าฝีมือมัดข้าวมัดของคุณชุบหาตัวจับยากมาก อร่อยมาก นอกจากจะทำงานที่สถานทูต ร่างบทที่จะอ่านทางวิทยุ และดูแลลูกๆ แล้ว คุณชุบยังแบ่งเวลาสรรหาอาหารประเภทต่างๆ เพื่อเลี้ยงดูนักเรียนไทยในวอชิงตันด้วย นักเรียนไทยมักจะมาทานข้าวมัดที่นี่ อีกแห่งหนึ่งที่นักเรียนไทยมักจะไปก็คือบ้าน พลโท ม.ล. ขาบ และ คุณเทียบ กุญชร ณ อยุธยา เพราะท่านเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน

ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 คุณกรรทองได้เข้าร่วมขบวนการเสรีไทยในสหรัฐอเมริกา ปฏิบัติงานฝ่ายการข่าวและสงครามจิตวิทยา คุณกรรทองทำวาทให้ Office of War Information (OWI) ทำหน้าที่แปลและประกาศข่าวมายังประเทศไทย ท่านเขียนข้อความบันทึกส่วนตัวว่า

“ในยามยากและอ้างว้างระหว่างสงคราม ความกรุณาของครอบครัวทูตและครอบครัวข้าราชการทุกคน โดยเฉพาะน้ำใจของบรรดาภริยาของท่านเหล่านี้ทุกคนในการเปิดประตูกว้างสำหรับเด็กหนุ่มสาว ที่ไร้ที่พักพิงเพราะพ่อแม่อยู่ในประเทศไทย เป็นสิ่งที่ประทับใจพวกเรา (นักศึกษามัธยมนั้น) ทุกคนไม่เคยลืมเลือน

“ครอบครัวท่านเหล่านี้เป็นที่พักพิงทั้งกายและใจสำหรับบรรดานักเรียนทั้งที่ทำงานอยู่ในกรุงวอชิงตัน ทั้งพวกที่เดินทางผ่านมา ทั้งนักภริยาของท่านนักการทูตไทยมีบทบาทมากกว่าที่เราจะนึกถึงในยามธรรมดา ไม่ว่าจะเป็นคุณอุศนา ปราโมช ณ อยุธยา คุณเทียบ บุญชร ณ อยุธยา และคุณชุบ จินตกานนท์ ไม่เคยแสดงความเหน็ดเหนื่อยที่จะต้อนรับและทำอาหารไทยที่แสนอร่อยสำหรับพวกเราคนยาก ไม่เคยบ่นเรื่องงานขามที่ต้องล้างมุ้งจับ และความสับสนเปลืองในเรื่องค่าใช้จ่าย

“ตรงกันข้ามท่านจะยินดีรับนักเรียนที่ผ่านมาให้พักในบ้าน นอนที่ไหนก็นอนได้ (บนโซฟา ที่นอนสำรอง บนพื้น) ไม่ต้องไปเสียค่าที่พัก มีหน้าที่ยังคิดหาอาหารและขนมแปลกๆ ให้กิน ทุกคนคงจำปาตองไก่ หรือกล้วยบวชชี ฝีมือคุณชุบ จินตกานนท์ได้ไม่มีวันลืม”

คุณกรองทอง ชูติมา ยังพูดถึงข้าวผัดฝีมือคุณชุบ
ที่แสนอร่อยที่ท่านยังจำได้จนทุกวันนี้

“แม้ในยามสงครามสถานทูตก็ยังมิหน้าที่ในด้านงานรับรองเพื่อเสริมสร้างสัมพันธกับนักการทูตชาติอื่นๆ คุณอุศนาทำหน้าที่ในด้านนี้ได้ผลดีอย่างสูง ต้องใช้เวลาและแรงกายแรงใจหนักหนา กระนั้นก็ดี ท่านยังอุตส่าห์มีเวลาที่จะเปิดประตูเลี้ยงดูแลนักเรียนอยู่โดยสม่ำเสมอตามโอกาส ทำให้คุณอินทรา ชาลีจันทร์ (อินทรทูต) หลานสาว ได้อวดฝีมือแม่ครัวหัวป่าเป็นที่ประจักษ์มาจนทุกวันนี้ แม้ผู้เขียนเอง คุณหญิงจินตนา ก็ยังอุตส่าห์ได้ทานกะหรี่ปั๊พ และขนมเค้กมาจากคุณอินทราด้วย”

คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร

ศาสตราจารย์คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร (นาควัชร)

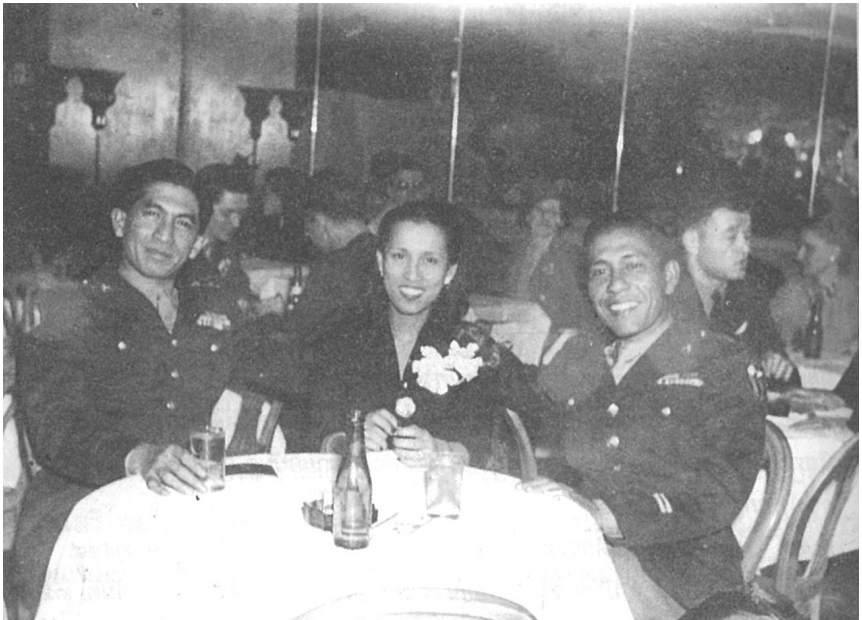
เมื่อคุณจินตนา นาควัชร ลงมาร่วมงานเสรีไทย
ในกรุงวอชิงตันนั้น ท่านมีหน้าที่รับผิดชอบเป็น
เลขานุการส่วนตัวของอัครราชทูต แต่ไม่ได้เป็นตำแหน่ง
ทางการ งานเลขานุการตัวจึงมีไม่มากนัก คุณหญิง
จินตนาจึงได้ไปแบ่งงานแปลบทความจากคุณอนันต์และ
คุณชุบ จินตกานนท์บ่อยๆ

แม้ว่าคุณหญิงจินตนาเป็นผู้ที่เขียนเรื่อง
เกี่ยวกับเสรีไทยมากที่สุดท่านหนึ่ง แต่ท่าน
ไม่ค่อยได้เขียนถึงบทบาทของตัวเอง ผมจึง
ต้องไปคัดมาจากที่ต่างๆ ที่คนอื่นได้เขียนถึงท่านไว้

คุณจินตนา นาควัชรเป็นนักเรียนทุนเล่าเรียน
หลวงที่ประเทศฝรั่งเศส แต่ได้เกิดสงครามในยุโรปซึ่ง
ต่อมาขยายตัวเป็นสงครามโลกครั้งที่ 2 ท่านจึงย้ายมา
เรียนที่แคนาดา และในที่สุดก็ย้ายมาที่สหรัฐอเมริกา
เมื่อประเทศไทยประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกา
คุณจินตนา กำลังศึกษาระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัย
จอร์จทาวน์ ที่วอชิงตัน (และต่อมาสมรสกับคุณสมจิตร
ยศสุนทร ซึ่งกระโดดร่มชูชีพเพื่อเข้ามาปฏิบัติการ
ในประเทศไทย)

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น และประเทศไทย
ประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและมีคำสั่งให้
นักเรียนไทยเดินทางกลับประเทศไทย นางสาว
จินตนา นาควัชร ปฏิเสธที่จะกลับเมืองไทย
และเรียนต่อจนใกล้จะจบ สถานทูตไทยมีหนังสือมาถึง

แจ้งว่าได้มีการตั้งขบวนการเสรีไทยขึ้น นางสาวจินตนา
จึงสมัครเป็นสมาชิก แต่เนื่องจากเป็นผู้หญิง ทางสถานทูต
จึงไม่รับเข้าเป็นทหารเพื่อไปรบ แต่ให้เรียนต่อที่แคนาดา
ต่อมาจะมีการประชุมอินเตอร์แปซิฟิก ซึ่งเป็น
องค์การทางการเมืองที่เกี่ยวกับเอเชีย นางสาว
จินตนาได้รับหนังสือจากสถานทูตเรียกตัวมา
เป็นเลขานุการในการประชุมนั้น เนื่องจากพูดได้
หลายภาษาเป็นอย่างดี และพิมพ์ดีดได้ดี นางสาว
จินตนาจึงตัดสินใจเก็บข้าวของมาอยู่ที่วอชิงตัน
ทำหน้าที่เป็นเลขานุ ทานทูต

ม.ล. ขาบ บุญพร ณ อยู่ธยา คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร คุณโผน อินทรทัต
ในสหรัฐอเมริกา

นางสาวจินตนาทำหน้าที่เป็นผู้แปลหรือเขียนชื่อภาษาไทยให้กับคณะกรรมการ Board on Geographic Names ของกระทรวงมหาดไทย (Department of Interior) สหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นก็ไปทำงานให้กรมแผนที่ทหาร และได้พบกับนักเรียนไทยคนหนึ่งที่เป็นช่วยงานที่กรมแผนที่ทหารคือ คุณสมจิตร กังสานนท์ (ยศ สุนทร) ซึ่งศึกษาวิศวกรรมเคมีอยู่ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน ทั้งคู่จดทะเบียนสมรสกันที่สถานทูตไทยที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2487 ก่อนที่คุณสมจิตร จะถูกส่งตัวไปปฏิบัติการออกรบในอินเดียและในประเทศไทย

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 จบลง คุณหญิงจินตนาเข้ารับราชการที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอาจารย์สอนภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ และได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าไปถวายพระอักษรภาษาฝรั่งเศสเป็นการส่วนพระองค์แด่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์ ต่อมาได้โอนไปเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ท่านเป็นบุคคลที่มีความสนใจในทุกๆ ด้านและได้รับตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นรองประธานสตรีแห่งชาติ นายกสมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกา กรรมการตัดสินรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) รางวัลเมขลา และรางวัลโทรทัศน์ทองคำ¹¹

ภาพถ่ายที่สถานทูตไทย
ในสหรัฐอเมริกา ภายหลัง
สงครามโลกครั้งที่ 2 เด็กที่
นั่งตรงกลางด้านหน้าคือ
ผู้เขียนเอง

ศาสตราจารย์คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร เป็น
อาจารย์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นเวลานานมาก
ตลอดเวลาที่อยู่ที่มหาวิทยาลัย **ทำไม่ได้ใช้เวลาให้**
กับการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ไม่ว่าใน
ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสำนัก
ทดสอบและประเมินผล (สวป.) อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ
สาขาภาษาต่างประเทศและวรรณคดี หลังจากเกษียณ
อายุแล้ว อาจารย์ยังติดตามพัฒนาการของมหาวิทยาลัย
อย่างต่อเนื่อง ท่านไม่เพียงสนใจเรื่องวิชาการของ
มหาวิทยาลัย **แต่ยังสนใจความวอกวามใบ**
กุกๆ เรื้อน จึงรู้สึกชื่นชม เมื่อมีการจัดระเบียบที่นั่งพัก
ของนักศึกษาเป็นการถาวร แทน “ซุ้มชาร์ซาน”
(ชื่อที่อาจารย์ตั้งให้) ที่รายรอบอยู่ริมสระน้ำและทั่วเขต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คุณหญิงอัมพร มีสุข (ชัยปาณิ)

คุณอัมพร ชัยปาณิ สอบชิงทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเรดคลิฟฟ์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสำหรับผู้หญิง อยู่ติดกับมหาวิทยาลัยซาร์วาร์ด ในขณะนั้นซาร์วาร์ดรับเฉพาะนักเรียนชาย แต่มีข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยเรดคลิฟฟ์ว่านักเรียนหญิงสามารถไปเรียนที่ซาร์วาร์ดได้ ปริญญาโทและปริญญาเอกที่ได้รับนั้นปริญญาบัตรลงนามอนุมัติโดยอธิการบดีของทั้งสองมหาวิทยาลัย **น.ส. อัมพร ชัยปาณิ** เป็นนักศึกษาหญิงคนแรกจากประเทศไทยที่ได้เข้าเรียนที่ซาร์วาร์ด

คุณหญิงอัมพร มีสุข
ประธานกรรมการบริหาร
มูลนิธิช่วยนักเรียนที่
ขาดแคลนในพระบรม
ราชูปถัมภ์ สตรีคนแรกที่
ดำรงตำแหน่ง รองปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ และ
อธิบดีกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ใน พ.ศ. 2482 มีนักเรียนไทยในสหรัฐอเมริกาประมาณ 60 คน โดยเป็นสตรีเพียง 4 คน เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในทวีปยุโรป ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2482 มีนักเรียนไทยที่ตัดสินใจไม่กลับประเทศไทยและย้ายไปเรียนที่สหรัฐอเมริกาและแคนาดา ทำให้นักเรียนไทยในสหรัฐอเมริกาเพิ่มเป็น 90 กว่าคน เป็นหญิง 13 คนในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2484

ที่บอสตัน/เคมบริดจ์ มีนักเรียนไทยประมาณ 20 คน โดยมีคุณอัมพร เป็นสตรีคนเดียว จึงได้รับความเอื้อเฟื้อจากเพื่อนๆ มากแล ซึ่งเพื่อนๆ ออกคำสั่งห้าม “ออกเดท” กับฝรั่งเด็ดขาด แต่คุณหญิงอัมพรกลับถูกเพื่อนๆ ขอให้หาเดทหม่อมให้ (ช่างไม่มีความเสมอภาคเสียจริงๆ)

เมื่อรัฐบาลไทยประกาศสงครามกับสหรัฐฯ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2484 ท่านอัครราชทูต โดยการสนับสนุนของข้าราชการสถานทูต **ตัดสินใจไม่ส่งคำ**

ประกาศสงครามของรัฐบาลไทยให้กับรัฐบาลอเมริกา นอกจากนั้น ข้าราชการไทยและนักศึกษาไทยถูกรัฐบาลไทยเรียกกลับประเทศไทย แต่นักเรียนไทยและข้าราชการส่วนมากตัดสินใจที่จะต่อสู้แพ้ง่ายยอมกลับ เงินที่เป็นค่าใช้จ่ายของนักเรียนไทยถูกสั่งกัก ไม่สามารถนำมาใช้ได้ นักศึกษาที่ตัดสินใจเข้าร่วมในขบวนการเสรีไทย ต้องหางานทำเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและค่าเล่าเรียน คุณหญิงอัมพรได้รับการอนุเคราะห์โดยมหาวิทยาลัยให้ทำงานในห้องสมุด ได้รับค่าตอบแทนชั่วโมงละ 50 เซนต์ เฉลี่ยแล้วได้ค่าตอบแทนวันละ 2-3 เหรียญซึ่งนับว่าใช้ได้ทีเดียว เพราะในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 นักเรียนทุนรัฐบาลได้ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดเพียงเดือนละ 90 เหรียญ

“ส่วนใหญ่เวลาไม่มีคนมาขอบริการ อาทิเอาเวลาดูหนังสือ สบายไปอีกอย่างหนึ่ง นอกจากนั้น ยังได้รับความเอ็นดูและได้รับความอนุเคราะห์จากคุณแม่ฝรั่งและครอบครัวฝรั่งเป็นอย่างดี ซึ่งท่านชวนให้ไปอยู่ที่บ้านหรือไปทานข้าว และคอยดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา” คุณหญิงอัมพรเล่าให้ผมฟัง

นักเรียนไทยในต่างประเทศในขณะนั้นต้องประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิต ไหนจะคิดถึงบ้าน ไหนจะเป็นห่วงครอบครัว เพราะในสมัยนั้นยังไม่มีเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัยเหมือนสมัยนี้ ยิ่งอยู่ในภาวะสงครามเช่นนั้น การติดต่อสื่อสารแทบจะเหมือนถูกตัดขาดเลยก็ว่าได้ เวลาขึ้นรถโดยสารประจำทางคนอเมริกันที่เข้าใจว่าคนเอเชียทุกคนเป็นญี่ปุ่นหมด

ก็พูดกระแทกกระทั้นว่า “กลับบ้านไปไ้คนญี่ปุ่น”
แต่ยังดีที่ไม่เคยทำร้ายอะไร อย่างไรก็ตาม ใน
ท่ามกลางความทุกข์หม่นหมองก็ยังพอมี
เรื่องราวความสุขเล็กๆ น้อยๆ พอช่วยปลอบ
ประโลมจิตใจได้บ้าง

เรื่องราวความสุขเล็กๆ น้อยๆ ของนักเรียนไทย
ในขณะนั้นจะเห็นได้จากเหตุการณ์หนึ่ง เมื่อเลขานุการเอก
สถานทูตไทยในขณะนั้น คือคุณหลวงดิฐการภักดีได้ขอ
อนุญาตจากท่านอัครราชทูตสมรสกับคุณสายหยุด
เก่งระดมยิง (ต่อมาท่านได้รับพระมหากรุณาธิคุณ
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นท่านผู้หญิงสายหยุด ดิฐการภักดี)
นักศึกษาอีก 4-5 คู่จึงใจกล้าขออนุญาตท่าน
อัครราชทูตและคุณหญิงอุศนา ปราโมช
แต่งงานบ้าง เพราะท่านทั้งสองเป็นผู้ปกครองของ
นักเรียนไทยในอเมริกา เท่าที่จำได้ก็มีคุณบุญเยี่ยม มีสุข
กับ คุณอัมพร ชัยปาณี คุณสมจิตร ยศสุนทร กับ
คุณจินตนา นาควัชรระ คุณมาลัย หุวะนันทน์ กับ
คุณอุบล คุณานเสน คุณบัณฑิต กันตะบุตร กับ
คุณประภา ต้นไพโรจน์

คุณหญิงอัมพรท่านเขียนเล่าเรื่องสนุกๆ ให้ผมฟังว่า หลังจากที่ท่านและคุณบุญเยี่ยม มีสุข แต่งงานกันได้เกือบ 60 ปี คุณซุบ จินตกานนท์ ถึงแก่กรรมหลาย ๆ ลูกของท่าน ขอให้คุณหญิงเขียนไว้บ้างเพื่อลงตีพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์ในโอกาสพระราชทานเพลิงศพของท่าน บังเอิญคุณหญิงต้องเดินทางไปประชุมในต่างประเทศ จึงขออนุญาตให้คุณบุญเยี่ยมเขียนแทนในนามของท่านทั้งสอง คุณบุญเยี่ยมเขียนเสร็จทันกำหนด แต่ไม่มีโอกาสให้คุณหญิงดูก่อน คุณหญิงได้อ่านตอนที่ได้รับหนังสือในงานพระราชทานเพลิงศพ และได้อ่านตอนที่คุณบุญเยี่ยมเขียนว่า

“...นอกจากคุณอนันต์และคุณซุบได้แสดงความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่งต่อผมเป็นเวลาหลายปี คุณซุบยังได้มีบุญคุณอย่างใหญ่หลวงต่อผม เพราะท่านได้แนะนำผมว่า คุณอัมพร นะ เป็นคนดีมากนะ มีหน้าซ้ำเรียนหนังสือเก่งอีกด้วย...”

คุณหญิงอัมพร จึงแซวคุณบุญเยี่ยม (ซึ่งเป็นปกติวิสัยของท่าน) ว่า “ที่เธอตามดื้อขอแต่งงานกับฉัน เพราะรักเป็นหนักหนาแน่น แท้ที่จริงเป็นเพราะคุณซุบแนะนำต่างหาก” คุณบุญเยี่ยมหัวเราะแล้วตอบว่า “คงยังนั่นนั่น!”

คุณหญิงอัมพรเล่าให้ผมฟังอย่างสนุกสนาน
ติดตลกว่า

“ที่เราแต่งงานกันทั้งๆ ที่พ่อแม่ของเราไม่ทราบเรื่องเพราะการติดต่อถูกตัดขาดกันอย่างสิ้นเชิง พวกเราต่างก็ได้รับอนุญาต ซึ่งเราหวังว่าด้วยความเต็มใจจากท่านอัครราชทูตและคุณหญิง ซึ่งเป็นผู้ปกครองแทนคุณพ่อคุณแม่” (ท่านบอกว่า เราหนีตามกันไป ไม่มีการสู่ขอหรือมีสินสอดทองหมั้นใดๆ แล้วท่านก็หัวเราะ)

สำนักข่าวสงคราม

(Office of War Information — OWI)¹²

ใน พ.ศ. 2486 สำนักงาน OWI มีพนักงานทั้งหมด 5 คน คือ คุณราชน กาญจนวนิชย์ คุณพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์ ทำหน้าที่ช่วยกันรวบรวมข่าวและแปลข่าว โดยคุณราชน เป็นผู้อ่านออกอากาศ ต่อมาทางสถานทูตได้ให้คุณนิรัตน์ สมถพันธุ์ มาร่วมทำงานอีกหนึ่งท่าน โดยมีนายโรเบิร์ต เอ็ม คริสแมน (Robert M. Christman) เป็นหัวหน้า นางมาร์กาเร็ต กรีน (Margaret Green) เป็นเลขานุการ

ก่อนที่จะมีการกระจายเสียง จะมีการซ้อมอ่านและมี Checker ที่เป็นชาวอเมริกันที่มีความรู้ทางภาษาไทย คอยนั่งฟัง เพื่อตรวจว่ามีการอ่านที่บกพร่องหรือไม่ มีการอ่านข่าวที่ไม่ควรจะออกอากาศหรือไม่ ซึ่งในบางครั้งก็มีการถกเถียงกันเพราะ checker มีความเห็นแตกต่างจากผู้อ่านข่าว ต้องให้หัวหน้าทำการตัดสินใจว่าจะอนุญาตให้อ่านหรือไม่ หลังจากซ้อมอ่านข่าวแล้ว ก่อนจะกระจายเสียงก็จะอัดแผ่นอะซิเตทไว้ซึ่งสามารถแก้ไขได้ หากมีอะไรบกพร่อง แผ่นอะซิเตทนี้สามารถทำไว้ล่วงหน้าหลายวัน ส่วนรายงานข่าวสงครามว่าฝ่ายสัมพันธมิตรประสบความสำเร็จที่ใดก็จะต้องอัดก่อนกระจายเสียงไม่นานเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ ถ้ามีข่าวด่วนจริงๆ เช่น การยกพลขึ้นบกที่สำคัญก็อาจจะออกข่าวสดโดยไม่อัดเอาไว้ก่อน

ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2486 ทางสำนักข่าวสงครามที่ซานฟรานซิสโกได้มีเพื่อนร่วมงานใหม่อีกหลายคนมาช่วยงาน เช่น คุณหญิงอัมพร มีสุข คุณกรองทอง ชูติมา ดร.มาลัย และคุณอุบล หุระนันท์ คุณเสมอใจ ไสลสุด คุณบุญเยี่ยม มีสุข คุณพูนทรัพย์ ไกรยง (ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์) และคุณสวัสดิ์ นิติพน ต่อมาคุณบุญเยี่ยม มีสุขได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าฝ่ายข่าวของ OWI ทั้งๆ ที่ท่านสมัครไปเป็นทหารเพื่อไปรบในสนาม เท่าที่ทราบคุณบุญเยี่ยมเสียใจไม่น้อยที่ไม่ได้ไปออกสนามรบตามที่ตั้งใจไว้

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติ สำนักงานข่าวสงครามถูกยุบลงในวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2488 กิจกรรมของสำนักข่าวในส่วนที่เกี่ยวกับการต่างประเทศถูกโอนย้ายไปสังกัดสังกัดกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา

บทเรียนจากประวัติศาสตร์

ที่ประเทศไทยรอดพ้นปากเหี่ยวปากกามาได้ ไม่ถูกตราหน้าว่าเป็นประเทศที่แพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็เพราะวีรกรรมของเสรีไทยที่ได้เสียสละชีวิตและความสุขส่วนตัวเพื่อให้ประเทศยังรักษาเอกราชไว้ เป็นแผ่นดินไทยให้อนุชนคนรุ่นหลังได้อยู่อย่างสบายจนทุกวันนี้ เสรีไทยผู้เสียสละเหล่านั้นแทบทุกท่านเป็นนักเรียนทุนเล่าเรียนหลวงหลายท่านประสบความสำเร็จในชีวิต ทำให้ผมเชื่อว่า “ทำดีย่อมนได้ดี” ลูกๆ ของพวกท่านก็สนิทสนมกันจนถึงทุกวันนี้ ยังไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ และยังรู้สึกภาคภูมิใจในวีรกรรมของบุพการีอย่างไม่เสื่อมคลาย

ความเสียสละโดยไม่เคยขออะไรตอบแทนไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งทางราชการหรือผลประโยชน์ในทางธุรกิจของวีรชนเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงความภาคภูมิใจของทายาทของท่านเท่านั้น แต่ยังเป็นแบบอย่างที่ดีที่คนไทยรุ่นหลังพึงระลึกถึง จดจำ และดำเนินรอยตาม หากทุกคนมีความรักในมาตุภูมิและคำนึงถึงส่วนรวมและประเทศชาติเป็นที่ตั้งแล้ว ความขัดแย้งทั้งหลายอย่างที่เราพบเห็นในบ้านเมืองทุกวันนี้คงหมดไป ประเทศไทยของเราจะสามารถฝ่าฟันภัยวิกฤตนานาไปได้ เป็นประเทศที่ร่มเย็นน่าอยู่สำหรับคนรุ่นลูกรุ่นหลานสืบไป

รายการอ้างอิงท้ายบท

- ¹ สวนดุสิตโพลล์: ใครทำร้าย ภัยคนไทย พหุสัปดาห์ที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2552
- ² เสรีไทยที่ต้องทำงานร่วมกับโอ.เอส.เอส. หน่วยปฏิบัติการลับของสหรัฐอเมริกา จะมีนามแฝงและชื่อรหัสเฉพาะตน เช่น นายปรีดี พนมยงค์ ใช้ชื่อรหัสว่า “รูธ” (Ruth)
- ³ นิตยสารสารคดี ฉบับ 202 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544
- ⁴ กองบรรณาธิการจุลสารหอจดหมายเหตุธรรมศาสตร์ โดย ดร.ฐานันท์ นิพนธ์กุล ณ์ฐพล ใจจริง วารุณี ไอลารมย์ และ ศรัทธาณัณญ์ เจริญจิตตาร ลงในมติชน 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2550
- ⁵ ลูกสาวของมหาอำมาตย์ศรี พระยาชัยวิชิตวิศิษฎ์ธรรมธาดา หรือ น้า ณ ป้อมเพชร์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์คนแรกของประเทศ
- ⁶ ดร. จริยวัฒน์ สันตะบุตร และ อาทิตย์ ประสาทกุล “สตรีกับเสรีไทย: แนวหลังที่สู้ เคียงป่าเคียงไหล่กับแนวหน้า” แต่เสรีไทยผู้สนองคุณรับใช้ชาติ เนื่องในโอกาส 63 ปีวันสันติภาพไทย 16 สิงหาคม 2551
- ⁷ ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายที่คุณจำกัดได้พบกับนางฉลวยชัยย์
- ⁸ จากหนังสือ “บทความประกอบชีวประวัติ ของ ฉลวยชัยย์ พलगูร”
- ⁹ ดร. จริยวัฒน์ สันตะบุตร และ อาทิตย์ ประสาทกุล “สตรีกับเสรีไทย: แนวหลังที่สู้ เคียงป่าเคียงไหล่กับแนวหน้า” แต่เสรีไทยผู้สนองคุณรับใช้ชาติ เนื่องในโอกาส 63 ปีวันสันติภาพไทย ๑๖ สิงหาคม 2551 หน้า 72-73
- ¹⁰ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ “ตำนานเสรีไทย”
- ¹¹ พล.อ.อ. สิทธิ เสวตศิลา “คำไว้อาลัยคุณหญิงจินตนา ยศสุนทร” จ.ย.ส. ศาสตราจารย์ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร “จากวันนั้นถึงวันนี้” อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร 23 มีนาคม พ.ศ. 2545
- ¹² ราชน กาญจนะวณิช “สำนักข่าวสงคราม (โอ.ดับบลิว.ไอ)” “บุญเยี่ยม-อัมพร” อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ นายบุญเยี่ยม มีสุข วันที่ 16 ธันวาคม 2544

ภาคผนวก ก

ดินแดนที่ญี่ปุ่นยึดครอง

หรือเป็นพันธมิตรด้วยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

- เกาหลี (ซึ่งถูกแบ่งแยกออกเป็นประเทศเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้จนทุกวันนี้)
- ฟอร์โมซา (ไต้หวัน ในปัจจุบัน)
- เขตปกครองตนเองคะระฟูโตะ (Karafuto Prefecture)
- หลายภาคและมณฑลในประเทศจีน รวมทั้งแมนจูเรีย กวางตุ้ง และชานตง
- Baikal area and Kamchatka Oblasts ของสหภาพโซเวียต
- ดินแดนในแอนตาร์กติกา (Japanese Antarctic Territory)
- ทิโมอร์
- มาเก๊า
- ฮองกง
- อินโดจีน (เวียดนาม ในปัจจุบัน)
- ประเทศไทย
- พม่า
- บริติช นิวเกินี (ขณะนี้เปลี่ยนไปเป็น นิวเกินี ตอนใต้)
- ฟิลิปปินส์ (ประเทศฟิลิปปินส์ถูกครอบครองล่าสุดโดยสหรัฐอเมริกาและได้รับเอกราชเมื่อ พ.ศ. 2489)
- มลายู (มาเลเซีย ในปัจจุบัน)
- หมู่เกาะอันดามันแอนด์นิโคบาร์
- Straits Settlements (สิงคโปร์ ในปัจจุบัน)
- ชาราวัก
- บรูไน
- บอร์เนียวเหนือ (รัฐซาบาห์ ในปัจจุบัน)
- นาอูรู (Nauru)

- Dutch East Indies (อินโดนีเซียและติมอร์ตะวันออก ในปัจจุบัน)
- เกาะกวม
- เมืองอิมพาล (Imphal) ประเทศอินเดีย
- เกาะเวก (Wake Island)
- หมู่เกาะกิลเบิร์ตและหมู่เกาะเอลลิส (Gilbert and Ellice Islands)
- เกาะคริสต์มาส (ปัจจุบันถูกครอบครองโดยออสเตรเลีย)
- อลาสกา

ดินแดนที่เยอรมันยึดครองหรือเป็นพันธมิตร ด้วยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพนาซีรับชนะ
ฝรั่งเศส นอร์เวย์ ยูโกสลาเวีย กรีซ และได้ครอบครอง
ดินแดนของสหภาพโซเวียตที่อยู่ในยุโรปเกือบทั้งหมด
ทั้งยังสามารถทำให้ประเทศฮังการี โรมาเนีย บัลแกเรีย
และ ฟินแลนด์เป็นพันธมิตรด้วย

ภาคผนวก ข

รายชื่อพระนามและรายนาม ของเสรีไทย (บางส่วน)

ผมต้องขอประทานโทษที่ไม่สามารถรวบรวมชื่อเสรีไทยได้ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีไทยในประเทศไทย ซึ่งมีอยู่ตามจังหวัดต่างๆ อีกมากมาย ผมพยายามรวบรวมรายชื่อจากเอกสารและคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ที่สามารถสัมภาษณ์ท่านอย่างไม่เป็นทางการได้ดังนี้

สายอังกฤษ

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7
หม่อมเจ้าศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ (ท่านนั้น พระเชษฐาของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี)
หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์
หม่อมเจ้าผ่องแผ้วสมณี จักรพันธุ์
หม่อมเสมอ สวัสดิวัตน์
ม.ล. จิรายุ นพวงศ์
ม.ร.ว. กิตินัดดา กิตติยากร
นายมนี สาณะเสน
ดร. ป่วย อึ้งภากรณ์
นายสว่าง สามโกเศศ
ศาสตราจารย์ เสนาะ ต้นบุญยืน
หลวงอาภิศาลกิจ
นายวิวัฒน์ ณ ป้อมเพชร์
นายกำแหง พलगูร
คุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร
นางบุปผา บุรี
นางสาวอนงค์ แด่สุจิต

สายสหรัฐอเมริกา

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช
ท่านผู้หญิงอุศนา ปราโมช
หลวงดิษฐการภักดี
คุณหญิงดิษฐการภักดี
ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
พลอากาศเอก สิทธิ เสวตศิลา
พลโท ม.ล. ขาบ กุญชร
นางเทียบ กุญชร ณ อยุธยา
นายอนันต์ จินตกานนท์
นางชุบ จินตกานนท์
ดร. บุญรอด บิณฑสันท์
หลวงสุขุมณัยประดิษฐ์
นาวาเอก ดร. เจริญ เจริญรัชต์ภาคย์
พระพิศาลสุภุมวิท
นายบุญเยี่ยม มีสุข
คุณหญิงอัมพร มีสุข
พลอากาศโท สุนทร สุนทรากุล
นายบัณฑิต กันตะบุตร
นางประภา กันตะบุตร
ศาสตราจารย์คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร
นายสมจิตร ยศสุนทร

นางสาวกรรทอง ชูติมา
นายจก ณ ระนอง
นายการเวก ศรีวิจารณ์
นายจรรณ ดิษยนันท์
นพ. บุญเลี้ยง ตามไท
นายสมพงษ์ ศัลยพงษ์
นายจำรัส พอลเล็ด
นายมาลัย หุวะนันทน์
คุณหญิงอุบล หุวะนันทน์
นายวิเชียร วายวานนท์
นายพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์
นายบุญยงค์ นิโครธานนท์
นายพิเศษ ปัตตะพงษ์
นายเป้า ขำอุไร
นายพิสุทธิ์ สุทัศน์ ณ อยุธยา
นายสละ ทศานนท์
นายบุญมาก เทศบุตร
นายการุณ เก่งระดมยิง
นายภูตะ ปันยารชุน
นายบรรเจิด พलगูร
นางอินทิดา ขาลิจันทร์
ร.อ. การเวก ศรีวิจารณ์
ร.ท. สมพงษ์ ศัลยพงษ์

สายประเทศไทย

นายปรีดี พนมยงค์
นายจำกัต์ พलगูร
นายควง อภัยวงศ์
นายทวี บุญเกตุ
นายดิเรก ชัยนาม

นายสงวน ตุลารักษ์
พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา
หลวงบรรณกรโกวิทย์
หลวงศุภขลาศัย
หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์
นายแผน วรรณเมธี
นายลักขี วาลิกศิริ
หลวงอดุลเดชจรัส
นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล
พระพิศาลสุขุมวิท
หลวงสุขมัยประดิษฐ์
พลโทหลวงสินาดโยธารักษ์
นายกฤษณ์ โตษยานนท์
นายประเสริฐ ปทุมานนท์
นายแดง คุณะติลก
นายวิลาศ ไสอานนท์
นายวิจิตร ลุลิตานนท์
ท่านผู้หญิงพูนสุข พนมยงค์
นางฉลบทลัภัย พलगูร
นางปิ่น บุณนา
สตรีชาวบ้านที่ช่วยเหลือทหารเสรีไทยอีก
หลายร้อยคน

ท่านสามารถหาและอ่านรายชื่อ
เพิ่มเติมได้ในหนังสือ
เสรีไทย ประมวลเหตุการณ์และ
บุคคลที่เกี่ยวข้องในขบวนการเสรีไทย
ระหว่าง พ.ศ. 2484-2488
โดย วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร

ดร. อัศวิน จินตกานนท์

เกิด พ.ศ. 2488

การศึกษาปริญญาตรี วิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยเวสทิน

ออสเตรเลีย (พ.ศ. 2511)

ปริญญาโท บริหารธุรกิจ (MBA) มหาวิทยาลัย

อินเดียนา สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2514)

ปริญญาเอก บริหารธุรกิจ (DBA) มหาวิทยาลัย

อินเดียนา สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2518)

เกียรติประวัติ รางวัลผู้สอนยอดเยี่ยม Indiana University School of Business (พ.ศ. 2517)
ประกาศเกียรติคุณและประกาศวันอัศวิน จินตกานนท์ โดยนายกเทศมนตรี
เมือง Flint รัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2521)

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

- ที่ปรึกษาอาวุโสกลุ่มบริษัททีเอ็ม
- ที่ปรึกษาอาวุโสมูลนิธิอนุรักษ์พลังงานแห่งประเทศไทย
- กรรมการมูลนิธิหนังสือเพื่อไทย
- กรรมการมูลนิธิ Thai Business Initiative in Rural Development (TBIRD)
- ศาสตราจารย์ คณະบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ท แคโรไลนา ณ แชเปิลฮิลล์ สหรัฐอเมริกา
- กรรมการสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA)
- ที่ปรึกษาองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (Transparency Thailand)

ตำแหน่งทางวิชาการ

- กรรมการบัณฑิตศึกษา คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรรมการบริหารโครงการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง สถาบันการเงินและการธนาคารไทย

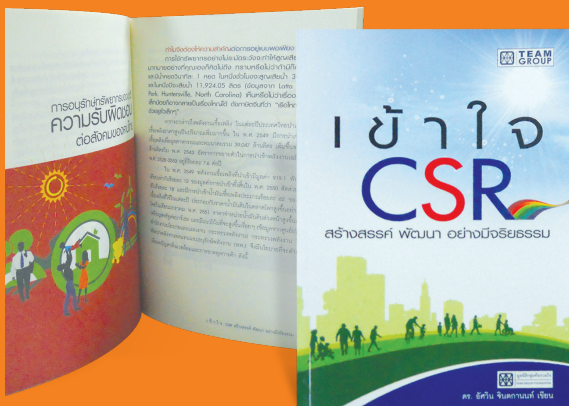
ประสบการณ์

- กรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- กรรมการสมาคมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- กรรมการศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงิน สำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน (ศงป.)
- รองผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน)
- ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)
- รองประธานสมาคมสถาบันเพื่อการศึกษาการเงินและการธนาคารไทย
- ผู้อำนวยการโครงการเร่งรัดการฟื้นฟูเศรษฐกิจในเอเชีย สำหรับประเทศไทย สถาบันคีนันแห่งเอเชีย (KENAN)
- รองประธานชมรมพัฒนาบุคลากร สมาคมธนาคารไทย
- กรรมการบริหารสถาบันพัฒนาธนาคารไทย
- คณบดีคณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ประธานสภาคณาจารย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- กรรมการสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยมิชิแกน
- ที่ปรึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประธานคณะกรรมการโครงการปริญญาตรี ภาคภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ที่ปรึกษาประธานกรรมการบริหาร ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน)
- อนุกรรมการตรวจสอบตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- กรรมการและกรรมการบริหารบริษัท Management Solutions International (MSI) จำกัด หนึ่งในกลุ่มบริษัททีเอ็ม
- กรรมการและกรรมการบริหารเครือข่าย
- กรรมการและกรรมการบริหารบริษัท สหวิริยาสติลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
- กรรมการบริษัท ท่าเรือประจวบ จำกัด

หนังสือ เพื่อร่วมสร้างสรรค์สังคม โดยกลุ่มบริษัททีม

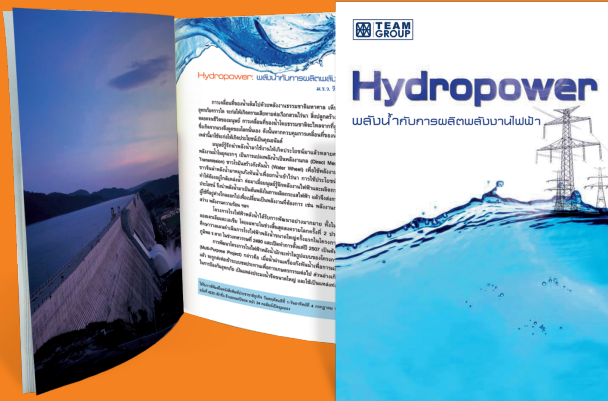

ต้นเหตุ ผลกระทบ
และแนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยกัน
ลดปัญหาภาวะโลกร้อน
โดย ดร. ชัยวัฒน์ คุประตกุล
พ.ศ. 2551

รวมบทความเกี่ยวกับ CSR
โดย ดร. อัครวิน จินตกานนท์
เพื่อจุดประกายความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์กิจกรรม CSR
และสิ่งดีๆ เพื่อสังคม

พ.ศ. 2552

รวบรวมองค์ความรู้เชิงวิชาการ
ของผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา
โครงการไฟฟ้าพลังน้ำ
แหล่งพลังงานหมุนเวียน
ที่สะอาดและไม่ก่อให้เกิดมลพิษ
พ.ศ. 2553

เล่าเรื่องเสรีไทย วีรชนไทยสมัย
สงครามโลกครั้งที่ 2 กับบทบาทในการ
รักษาเอกราชของชาติไทย
โดย ดร. อัครวิน จินตกานนท์
พ.ศ. 2554

สนใจหนังสือ ติดต่อสอบถามได้ที่
กลุ่มบริษัทกัม และ มูลนิธิกลุ่มกัมรวมใจ
151 ถนนนวลจันทร์ แขวงนวลจันทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230
โทรศัพท์ 0 2509 9000 โทรสาร 0 2509 9090

สงครามโลกครั้งที่ 2

ทำไมไทยจึงไม่แพ้?

ดร. อัครวิน จินตกานนท์

ISBN : 978-974-8100-81-4

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤศจิกายน พ.ศ. 2554

จำนวน : 1,500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

กลุ่มบริษัททีม และ มูลนิธิกลุ่มทีมรวมใจ

151 ถนนนวลจันทร์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230

โทรศัพท์ 0 2509 9000

www.teamgroup.co.th

ออกแบบรูปเล่ม ศิลปกรรม และผลิตโดย

บริษัท ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด

151 ถนนนวลจันทร์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230

โทรศัพท์ 0 2509 9091-2

เอื้อเฟื้อภาพ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

ดาวน์โหลดหนังสือ สงครามโลกครั้งที่ 2...ทำไมไทยจึงไม่แพ้

ฉบับอี-บุ๊ก ได้ที่ www.teamgroup.co.th

วีรชนเสรีไทยกับบทบาท
ในการรักษาเอกราชของชาติไทย

กลุ่มบริษัท ทีเอ็มจี

151 ถนนนวลจันทร์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230

โทรศัพท์ 0 2509 9000 โทรสาร 0 2509 9090

www.teamgroup.co.th